

प्रधान सम्पादक
संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर
४२५९११० (संघाराम विहार, ढल्को)

प्रकाशक र विशेष सल्लाहकार

भिक्षुणी धम्मवती
फोन: ४२५९४६६

सम्पादक

भिक्षुणी वीर्यवती
फोन: ४२५९४६६

सम्पादन सहयोगी

भिक्षुणी शुभवती

व्यवस्थापकहरू

चिनीकाजी महर्जन
फोन: ९८४९२५२६६२

ज्ञानेन्द्र महर्जन
फोन: ४२७५३७७, ९८४९३६६५९४

धुवरत्न स्थापित
फोन: ९८४९२६३३५५

सह-व्यवस्थापक

इन्द्रमान महर्जन
फोन: ९८४९४३४५७२

कार्यालय

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीघ: नघ: टोल

पोष्ट बक्स नं. ४९९२, काठमाडौं
फोन: ४२५९४६६

बुद्ध सम्बत् २५५९

नेपाल सम्बत् १९३६

इस्वी सम्बत् २०१६

विक्रम सम्बत् २०७३

विशेष सदस्य रु. २०००/-
वा सो भन्दा बढी
वार्षिक रु. १००/-
यस अङ्कको रु. १०/-

धर्मकीर्ति
(बौद्ध मासिक)

THE DHARMAKIRTI

A Buddhist Monthly

20th JUNE 2016

वर्ष- ३४

अङ्क- २

ज्या: पुन्हि

असार २०७३

भयको कारणले मानिसहरू पर्वत, वन, उद्यान, वृक्ष र चैत्य आदिको शरणमा पर्दछन् । तर यिनीहरूको शरणमा पर्दैमा भयबाट छुटकारा पाइने होइन । यो उत्तम शरण पनि होइन । यसको शरणमा पर्ने वित्तिकै सबै दुःखबाट मुक्त हुन सकिदैन ।

जुन व्यक्ति बुद्ध, धर्म र संघको शरणमा जान्छ, जसले दुःख सत्य, दुःख समुदय सत्य, दुःख निरोध सत्य, दुःख निरोध हुने आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग सत्य आदि यी चारवटा सत्यलाई प्रज्ञा ज्ञानले देख्न सक्छ, त्यस व्यक्तिको यो शरण अति कल्याण भय मुक्त शरणहरू मध्ये उत्तम शरण हो ।

जुन व्यक्ति यस शरणमा पर्दछ त्यस व्यक्ति मात्र सबै प्रकारको दुःखबाट मुक्त हुन सकिनेछ ।

पुण्य क्षेत्र कसरी चिन्ने ?

पुण्य क्षेत्रमा रोपेको पुण्यरूपी वीउले मात्र उत्तम भाग्यरूपी फल प्राप्त हुनेछ। पुण्यरूपी वीऊ निस्वार्थपूर्वक अरूको भलो चिताई गरिने कुरा र कामलाई भनिन्छ। यही वीऊ रोप्ने बेला पुण्यरूपी क्षेत्र प्राप्त भए यसले अझ उत्तम फल दिने हुन्छ। उदाहरणको लागि उन्नत उब्जाऊशील खेतमा रोपिने वीऊ वीजन पनि उत्तम जातको भएमा यसले राम्रो जातको उन्नत फलहरू र खाद्य पदार्थ उब्जनी हुनेछ।

अब पुण्य क्षेत्र के हो ? यस विषयमा बुद्ध कालिन घटनालाई एकपटक नियालौं। एकदिन कोशल राजा प्रशोनजित गोतम बुद्ध समक्ष आई प्रश्न गर्‍यो— “भन्ते ! कस्तो व्यक्तिलाई दान दिनुपर्छ ? भगवान् बुद्धले उत्तर दिनुभयो— “यत्थ चित्तं पसीदति तत्थ दातव्वं” अर्थात् जसलाई दान दिन मनलाग्छ उसलाई दानदिन सकिनेछ। राजाले फेरि प्रश्न गर्‍यो— “कसलाई दान दिएमा धेरै पुण्य प्राप्त हुनेछ ?”

उनको यस प्रश्नलाई भगवान् बुद्धले यसरी उत्तर दिनुभयो— “महाराज ! तपाईंले पहिला कसलाई दान दिनुपर्छ भनी सोध्नु भएको प्रश्न वेग्लै प्रकारको छ भने कसलाई दान दिए धेरै लाभ वा पुण्य प्राप्त हुन्छ भनी सोध्नु भएको प्रश्न अलग्गै प्रकारको छ। त्यसैले अब दोश्रो प्रश्नको उत्तरलाई ध्यान दिएर सुन्नु होला।

दुशील व्यक्तिलाई दान दिनु भन्दा गुण सम्पन्न शील आचरणले सम्पन्न इमान्दार सदाचरण युक्त व्यक्तिलाई दान दिन सकेमा धेरै पुण्य लाभ हुनेछ।

अब उत्तम पुण्य क्षेत्रको रूपमा लिन सकिने त्यस व्यक्ति को होला ? विचार गरौं। भगवान् बुद्ध भन्नुहुन्छ— भिक्षु भिक्षुणी संघ नै उत्तम पुण्य क्षेत्र हुनेछ। किनभने भिक्षु भिक्षुणी संघ घरबार त्यागी पाँचवटा बाधा अवगुणहरूलाई त्याग्ने कार्यमा लागि रहेका हुन्छन्। ती ५ वटा बाधा अवगुणहरू यसरी छन्।

- (१) कामच्छन्द (महत्त्वाकांक्षीपन)
- (२) व्यापाद (वदला लिने दुर्भावना)
- (३) धीनमिद्ध (शारीरिक एवं मानसिक अल्छीपना)
- (४) उद्धच्च कुकुच्च (चंचलपन र पश्चाताप गर्नुपर्ने काम,

(५) विचिकिच्छा (अनावश्यक शंका उपशंका)

पवित्र भिक्षु भिक्षुणी संघ माथि उल्लेखित ५ प्रकारका अवगुणहरूबाट अलग्ग हुन्छन्। यस्ता गुण सम्पन्न भिक्षु भिक्षुणी संघलाई दिएको दानवाट महान फल प्राप्त हुन्छन्। तसर्थ भिक्षु भिक्षुणी संघ नै उत्तम पुण्य क्षेत्र हुन्। भिक्षु-भिक्षुणी संघले आफूले जे जस्तो उपदेश दिनुहुन्छ, त्यस्तै आचरण पनि गर्नुहुन्छ त्यसैले भिक्षु भिक्षुणीसंघको नौवटा उत्तम गुणहरू संघगुणको रूपमा यसरी उल्लेख गरिएका छन्—

- (१) सुपतिपन्नो — धर्मपूर्वक शुद्ध आचरण गर्नुहुने
- (२) उजुपतिपन्नो — तृष्णा निर्मूल पार्न अभ्यासरत
- (३) त्रायपतिपन्नो — न्यायपूर्वक आचरण युक्त
- (४) सामिचिपतिपन्नो — सदाचरण युक्त
- (५) आहुनेय्यो — आदरपूर्वक निमन्त्रणा गर्न योग्य
- (६) पाहुनेय्यो — पाहुना सत्कार गर्न योग्य
- (७) दक्खिनेय्यो — दक्षिणा दिन योग्य
- (८) अञ्जलिकरणिय्यो — हात जोडी नमस्कार गर्न योग्य
- (९) अनुत्तरो पुण्यक्खेत्तं — पुण्य रूपी वीऊ रोप्नको लागि योग्य उत्तम खेत समान

यी माथि उल्लेखित उत्तम गुणहरूले सम्पन्न पुण्यरूपी उत्तम समानको भिक्षु भिक्षुणी संघलाई दिइएको दानवाट भाग्यरूपी फल प्राप्त हुने स्वभाविक नै हुनेछ। भगवान् बुद्ध फेरि भन्नुहुन्छ—

भिक्षु भिक्षुणी संघमा अरूपनि गुणहरू समावेश हुन्छन्, ती यसरी छन्—

निस्वार्थी, सहनशीलता, प्रज्ञायुक्त, मानिसलाई असल मानिस बन्न सक्ने धर्म उपदेश दिने आदि उत्तम गुणहरूले सम्पन्न।

यसरी समाज, परिवार र देशका विभिन्न स्वभावमा मानिसहरूलाई असल वानी व्यवहारले युक्त बनाउन आफ्नो जीवन अर्पण गर्ने भिक्षु-भिक्षुणीको योगदानको कारणले मानिसहरू शील र धर्माचरण युक्त भई कर्तव्य परायण इमान्दार बन्न टेवा पुगिरहेको फलस्वरूप पारिवारिक जीवनमा र समाजमा कलह र अशान्ति कम हुने भएको कारणले भिक्षु भिक्षुणीसंघ पुण्य क्षेत्र बन्दै

गइरहेको हुन्छ। त्यसैले मानिसहरूले यस क्षेत्रमा त्याग चित्तले दानदिने गर्छन् ।

स्मरणाय छ धेरैजसो श्रद्धालु उपासक उपासिकाहरूले भिक्षु भिक्षुणीहरूको धर्म उपदेशबाट प्रभावित भई कञ्जुसीपनलाई त्यागी अरूको उपकारार्थ दान दिने मात्र होइन उनीहरूले प्राणीहिंसा गरी देवतालाई प्राणी बलि चढाउने जस्तो कुप्रथालाई हटाउन सफल भइरहेको देखिन्छ । यसरी धर्मपूर्वक सहनशीलता गुण हुनुपर्ने शिक्षा सिकाउनुहुने भगवान् बुद्धले अन्याय विरुद्ध सहनशील हुनलाई अनुमति भने दिनुभएको देखिदैन । किनभने भगवान् बुद्ध भन्नुहुन्छ,

“निच्चं खमति दुब्बलो” अर्थात् सधैं सबै अवस्थामा सहनशील हुनु पनि ठीक छैन । किनभने भिक्षु भिक्षुणीहरू सहनशील हुन पर्छ भन्ने ठानी धेरैजसो मूर्खव्यक्तिहरूले नचाहिंदो निहुँमा पनि थिचोमिचो गर्न पछि पर्दैनन् । त्यस्ता व्यक्तिहरूको मूर्खता पूर्ण दुर्भावना हटाउनको लागि भिक्षु भिक्षुणीले उनीहरूप्रति कठोर व्यवहार पनि प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था श्रृजना भइरहेको हुन्छ । तर यस्तो अवस्थामा पनि भिक्षु भिक्षुणीहरूको मैत्री युक्त मनले भनिरहेको हुन्छ, त्यस मूर्ख व्यक्तिले ठीक तरिकाले धर्म बुझ्न सकोस् । उनीहरूको सीधा र निस्वार्थपूर्ण सद्व्यवहारको कारणले नै पुण्य क्षेत्र बनिरहेका हुन्छन् । किनभने मानिस शरीरले होइन मनले मात्र पवित्र बन्नसक्छ । मन नै प्रमुख हो । शरीर होइन ।

सूचना !

भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांको ८३ औं जन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा भिक्षु महासंघबाट सप्ताहव्यापी अभिधर्मपाठ एवं धर्मदेशना कार्यक्रम सञ्चालन हुन गइरहेको छ । यस पुण्यकार्यमा भाग लिन इच्छुक सम्पूर्ण श्रद्धालु उपासक उपासिकाहरूलाई हार्दिक निमन्त्रणा गरिएको छ ।

मिति : २०७३ असार ३० गते देखि श्रावण ६ गते सम्म

स्थान : धर्मकीर्ति विहारको धम्महल ।

श्रीघः नःघः, काठमाडौं ।

समय : विहान ७:०० बजे देखि ९:०० बजेसम्म

दान, शील, ध्यानया त्वाथः गय्नु

मन्त्राकाजी महर्जन

तंदेही मार्ग, दधुननी-६१

संसार स्वयंभूले न्ह्यइपुस्य च्वंसां
थन गुलि दुःख दु धैगु स्युगु मखु
व्वाँय् वना च्वन थौं तृष्णाया ल्यूल्यु
कन्हे छु गथे जुइ धकाः सुनां छु स्यू ?

दान पुण्य यानाः धर्म याय् सय्कि
शील पालन अले ध्यान याय् सय्कि
भीसं थौं यानागु दान व भावनां हे
लोभ, द्वेष व मोह फुक्क मदयावनी

फत्तले हे खः दान धर्म याय्गु
मफय्काः भीसं छु हे याय् फई
थम्हं यानागु धर्म व पाप हे जक
सी धुंका तक नं भीगु ल्यूल्यु वई

वांलाक विचाः या छु याय्ज्यू छु मज्यू
लिपा मलाकाः हाला च्वनां छु जुइमखु
थौं थम्हं यानागु कर्मया फल दक्व
लिपा भीसं भोगय् मयासे गाइमखु ।

थ्व नं जिगु व नं जितः माः

हालाच्वन सकले मनूत थन

म्वात्तले खः सकस्यां थथे धाय्गु

सी धुंकाः फुक्कं गन गन

लोभी व पापीया हुलय् दथुई
ध्यानी व शीलवान् तना च्वन
थथे जुयाः हे संसारय् थौं कन्हे
अशान्ति व कलह दया च्वन

त्वःति फुक्क लोभ व तृष्णा

अशान्ति व कलह मदया वनी

भीसं यानागु धर्म व पाप जक

सी धुंकाः नं नापं ज्वना वनी

थौं नं निसें भीसं दान धर्म याय्
ध्यान भावना नापं शील नं पालय याय्
मेगु जन्मय् सु छु जुइगु खः मस्यू
थुगु हे जन्मय् ज्ञान लाना काय् ।

अग्रश्राविका उपपलवण्णा

कल्याण मित्र सत्यनारायण गोयन्का

उपपलवण्णाको जन्म श्रावस्तीको एउटा श्रेष्ठी परिवारमा भयो । हजारौं कल्पदेखि देवता तथा मनुष्य लोकमा अनेक जन्म लिदै, पुण्य पारमी सङ्कलन गर्दा-गर्दै आफ्नो अन्तिम पटक अत्यन्त कुलिन तथा सम्पन्न परिवारमा जन्म लिइन् । आफ्नो पूर्व जन्ममा आठजना प्रत्येक बुद्धहरूलाई भिक्षा दान गरी स्वागत सत्कार गरेको कारण उनलाई नीलकमलको भैं वर्ण प्राप्त भयो । उनको वर्णको कारण उनको नाम उपपलवण्णा अर्थात् उत्पलवर्णा रहन गयो । त्यस समय भगवान् सिद्धार्थ गौतम बुद्धको शासन काल थियो । अत्यन्त सुन्दरी हुनुको कारण विवाह योग्य भए पछि उनलाई पाउन त्यस समयको राजकुमार तथा श्रेष्ठी कुमारहरू अत्यन्त लालायित थिए । छोरी माग्न बुबाकहाँ मानिसहरू आउँथे, “तपाईंको छोरी हामीलाई दिनुस् ... ।” यस्तो स्थितिमा श्रेष्ठी बडो अन्योलमा परे । आफ्नी छोरी एकजनालाई दिएर अर्कोलाई शत्रु बनाउन चाहँदैनथे कसलाई दिऊँ, कसलाई नदिऊँ, ज्यादै उल्फनमा परेको थियो । सोचै जाँदा एउटा उपाय उनको दिमागमा आयो । तर कुरा कसरी भनौं ज्यादै कठिनता थियो । तैपनि बडो हिम्मत गरेर एक दिन आफ्नी छोरी उपपलवण्णालाई सोधे कि— “छोरी, तिमी प्रव्रजित हुन चाहन्छ्यौ ?”

छोरीलाई बुबाको यो सुभाषण अत्यन्त नै सुखद लाग्यो । उपपलवण्णाले आफ्नो बुबालाई तुरुन्त जवाफ दिइन्, “हुन्छ, बुबा ! म प्रव्रजित हुन चाहन्छु ।”

अत्यन्त हर्ष, उत्साह र आदर पूर्वक श्रेष्ठीले आफ्नी छोरीलाई भिक्षुणी निवास लिएर गए र प्रव्रजित गराए । प्रव्रज्या गरेको केही दिन पछि नै उनले स्रोतापति मार्गफल प्राप्त गरिन् । एकदिन उपोसथ शालामा दियो बालेर कुचो लगाउँदै थिइन् । त्यस दियोको स्वभाव हेरेर आफू भित्र अनित्य बोध गर्दै छिटो नै अरहन्त फल प्राप्त गरिन् । तब उनले उद्गार व्यक्त गर्दै भनिन्—

“चित्तमिह वसीभूताहं, इद्धिपादा सुभाविता ।

छलभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

मैले आफ्नो चित्तलाई बशमा राखेको छु, सबै ऋद्धिपादहरूलाई मैले राम्ररी थाहापाइसकेँ । छः वटा

अभिज्ञाहरूलाई मैले साक्षात्कार गरिसकेँ । बुद्ध शासनलाई मैले पूरा गरिसकेँ ।

उपपलवण्णा ऋद्धिवान् थिइन् । एकसमय उनी पात्र-चीवर धारण गरी श्रावस्तीमा भिक्षाटनका लागि गइन् । भिक्षाटनपछि फर्केर साधना गर्न वन तर्फ लागिन् । तब मारले उनलाई डराई, धम्काई साधना बिथोल्ने प्रयास गरे र भने— “हे भिक्षुणी ! यस शाल वृक्ष मुनि तिमी एकलै ध्यान गरिरहेकीछ्यौं के तिमीलाई डर लाग्दैन ?”

तब भिक्षुणी उपपलवण्णाले मारलाई तुरुन्त नै चिनिन् र मारले आफ्नो साधनमा विघ्न-वाधा उत्पन्न गर्ने प्रयास गरेको थाहापाइन् र उनलाई जवाफ दिंदै भनिन्— “हे मार ! तिमी भैं हजारौं-हजार धूर्तहरू आए पनि मेरो एक रौं पनि बाङ्गो गर्न सक्दैनौ । म एकलै भए पनि तिमीसित डर लाग्दैन । अहिले म अर्न्तध्यान हुन सक्छु, तिम्रो आँखा अगाडि भए पनि तिमी मलाई देख्न सक्दैनौ । चित्त वशमा रहेको कारण ऋद्धिहरू स्वयं प्राप्त छन् । म सबै वन्धनबाट मुक्त भइसकेँ, मलाई तिमीदेखि डर लाग्दैन ।”

तब उपपलवण्णाले आफूलाई चिनेको थाहापाई मार सुटुक्क भागे । भिक्षुणी उपपलवण्णाको स्वभाव तथा गतिविधि अति अनुकरणीय थियो । त्यसैले भगवान्ले भिक्षुणीहरूलाई सम्झाउनु हुँदै पटक-पटक भन्नुभएको छ— “भिक्षुणीहरू, यदि सम्यक प्रकारले केही कामना गर्नु छ भने भिक्षुणी खेमा अथवा उपपलवण्णा भैं हुन पाऊँ भनेर कामना गर्नु ।”

भिक्षुणी उपपलवण्णा अरहन्त तथा गृहत्यागी ब्रह्मचर्या पालक भईकन पनि उनी पटक-पटक दुराचारी व्यक्तिहरूद्वारा बलात्कृत भएका घटनाहरू त्रिपिटकमा उल्लेख गरिएका छन् । यस विषयलाई लिएर भगवान्ले भन्नुभयो— आश्रव क्षीण भइसकेका व्यक्तिहरू वासनात्मक सुख, इन्द्रिय-सुख आदिबाट अलग भइसकेका हुन्छन् । जसरी कमलको पत्रमा रहेको पानी त्यसमा टासिँदैन त्यसरी नै क्षीण आस्रव भइसकेका व्यक्तिको चित्तमा इन्द्रिय सुखको इच्छा हुँदैन । क्षीणास्रव व्यक्ति यसबाट पूर्ण तथा मुक्त भइसकेका हुन्छन् । यसको व्याख्या गर्नु हुँदै भगवानले एउटा गाथा भन्नुभयो—

“वारि पोक्खरपत्तेव, आरगोरिव सासपो ।
यो न लिम्पति कामेसु, तुमहं ब्रूमि ब्राह्मणं ॥”

कमलको फूलको पत्रमा पानि न टाँसेभैं, सूईको नो कमा तोरी नटिकेभैं जो व्यक्तिमा काम भोग हुँदैन त्यस्तो व्यक्तिलाई म ब्राह्मण भन्छु ।

अतीत कथा

भगवान् पदमुत्तर बुद्धको समयमा उप्पलवण्णा भगवान्को उपदेश सुन्न दिनहुँ जान्थिन् । एकदिन भगवान्द्वारा एकजना भिक्षुणीलाई ऋद्धिमति भएको मध्येमा अग्रको उपाधि प्रदान गर्नु भएको देखेर आफू पनि उनी जस्तै हुन पाउँ भन्ने इच्छा गरिन् । उनले भगवानलाई एक हप्तासम्मको लागि आफ्नो घरमा भोजनको लागि आमन्त्रण गरिन् र अन्तिम दिनमा भगवान् समक्ष आफ्नो इच्छा व्यक्त गरिन् । भगवानले जाँचेर उनको मनोकामना पूर्ण हुन सक्ने भविष्यवाणी गर्नुभयो ।

भगवान् विपस्सीको शासन कालमा र भगवान् कस्सपको शासन कालमा पनि उप्पलवण्णा जन्मेकि थिइन् । भगवान् कस्सपको शासन कालमा उहाँका उपस्थाक कासीराज किंकीकी माहिली छोरी समणगुत्ता भएर जन्मेकी थिइन् । त्यस जन्ममा अनेक कुशल पुण्य गरेको कारण मृत्यु पछि विभिन्न देव तथा मनुष्य लोकमा यात्रा गर्दै रहिन् । भगवान् कस्सपका उपस्थाक कासीराजका सात जना छोरीहरू समणी, समणगुत्ता, भिक्खुनी भिक्खुदायिका, धम्मा, सुधम्मा, संघदायिका भगवान् सिद्धार्थ गौतम बुद्धको शासन कालमा क्रमशः खेमा, उप्पलवण्णा, पटाचारा, कुण्डलकेसा, गोतमी, धम्मदिन्ता र विसाखा भएर प्रसिद्ध भईन् ।

(साभार- 'विपश्यना' वर्ष ३२, अङ्क ७, २०७२ कार्तिक)

संघनायक भिक्षु अश्वघोषबाट धर्मकीर्ति पत्रिकालाई रू १०,०००- चन्दा सहयोग

पिता चन्द्रज्योति शाक्य र माता लक्ष्मीमाया शाक्यको पुण्यस्मृतिमा संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले धर्मकीर्ति पत्रिकाको लागि रू. १०, ०००-

(दशहजार रूपैयाँ) चन्दा सहयोग प्रदान गर्नु भएको छ ।

धर्मकीर्ति पत्रिका उहाँको सुस्वास्थ्य एवं दीर्घायु कामना गर्दै साधुवाद व्यक्त गर्दछ ।

भिक्षुणी धम्मवती लुम्बिनी बौद्ध

विश्व विद्यालय सभाको सदस्य पदमा मनोनित

सम्माननीय प्रधामन्त्री तथा लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयका कूलपति ज्यूबाट लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय ऐन २०६३ को परिच्छेद ४ को दफा ७ (२) (घ) अनुसार लुम्बिनी बौद्ध विश्व विद्यालय सभाको सदस्य पदमा दफा ७ (४) बमोजिम पदावधि कायम हुनेगरी श्रद्धेय भिक्षुणी धम्मवतीलाई मनोनित गरिएको व्यहोरा उल्लेख गरी प्रधानमन्त्री मन्त्रीपरिषदको कार्यालय, सिंहदरवारबाट पठाइएको पत्र प्राप्त भएको छ ।

च.नं २०७२-७३, ६७२६ रहेको मिति २०७३।०१।१० मा पठाइएको उक्त पत्र भिक्षुणी धम्मवती, अध्यक्ष अन्तर्राष्ट्रिय भिक्षुणी संघ नेपाल, श्रीघः काठमाडौंलाई पठाइएको थियो भने सहकूलपति तथा मा. मन्त्री शिक्षामन्त्रालय, सिंहदरवार, श्री शिक्षा मन्त्रालय सिंहदरवार, काठमाडौं र श्री लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय रूपन्देही लुम्बिनी नेपाललाई बोधार्थ दिइएको थियो ।

वीर अस्पतालका विरामीहरूलाई विस्कट वितरण

२५६० औं बैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा जेठ ८ गते धर्मकीर्ति विहारबाट वीर अस्पतालका विरामीहरूलाई विस्कट वितरण गरियो । स्मरणीय छ, यस विहारबाट हरेक वर्ष यसरी नै अस्पतालका विरामीहरूलाई विस्कट वितरण गर्दै आइरहेको छ ।

शिर मेमोरियल अस्पतालका विरामीहरूलाई विस्कट तथा फलफूल वितरण

ध्यानकुटी विहार बनेपाबाट वर्षेनी वितरण गर्दै आएको विस्कट तथा फलफूल वितरण कार्यक्रम अनुसार यस वर्षमा पनि शिर मेमोरियल अस्पतालका विरामीहरूलाई विस्कट तथा फलफूल वितरण गरिएको समाचार छ ।

बौद्ध विश्वास (तृतीय भाग)-२५

के.श्री धम्मामन्द

अनुवादक- मदनरत्न मानन्धर

संसारको श्रृष्टि

संसारको श्रृष्टिवारे अनुमान गर्ने कुनै आधार छैन । हाम्रो वैचारिक दरिद्रताको कारणले नै कुनै वस्तुको आरम्भ हुनैपर्छ भनी हामी सोच्छौं । - (वरट्रायण्ड रस्सेल)

विश्वको श्रृष्टिवारे तीनथरी भनाई पाइन्छ । पहिलो भनाईले भन्छ-यो विश्व प्राकृतिक रूपमा बनेको हो । प्रकृति आफ्नै नियम अनुसार चल्दछ र परिवर्तन हुँदै जान्छ । दोश्रो भनाई अनुसार सर्वशक्तिमान ईश्वरले यो संसार श्रृष्टि गरेको हो । तेश्रो विचार अनुसार जीवन र जगतको न आदि छ न अन्त छ त्यसैले संसारको श्रृष्टि अकल्पनीय छ । बुद्धधर्मले तेश्रो विचारलाई अंगालेको छ । यसप्रति समर्थन जनाउँदै वरट्रायण्ड रस्सेल भन्नु हुन्छ- विश्वको श्रृष्टिवारे अनुमान गर्न कुनै आधार छैन । हाम्रो वैचारिक कमीको कारणले नै कुनै वस्तुको आरम्भ हुनैपर्छ भनी हामी सोच्छौं ।

आधुनिक विज्ञान भन्छ- लाखौं वर्ष पहिले पृथ्वी चिसो र जीवन रहित थियो र महासागरबाट जीवनको शुरुवात भयो । बुद्धधर्मले यी पृथ्वी, सूर्य चन्द्र, तारा, हावा, पानी, दिन र रात कुनै शक्तिशाली ईश्वर वा बुद्धले श्रृष्टि गरेको हो भनी कहिल्यै भन्दैनन् । बौद्धहरूको विश्वास अनुसार संसार कुनै एक समयमा श्रृष्टि भएको होइन बल्कि प्रत्येक क्षणमा लाखौं पटक उत्पत्ति भइरहेको छ र विनाश भइरहेको छ । बुद्धधर्म अनुसार ब्रह्माण्डमा यस्ता विश्वको उत्पत्ति र विनाश बारम्बार भइरहन्छन् ।

'विश्वको संक्षिप्त इतिहास' मा एच.जि.वेल्स भन्नु हुन्छ- 'हामी रहेको ब्रह्माण्ड धेरै पहिले नै उत्पत्ति भएको हो र अनन्त समयसम्म रहिरहने छ भन्ने कुरा सर्वत्र स्वीकारको छ । तर यस ब्रह्माण्डको उत्पत्ति भएको छ-सात हजार वर्षमात्र भयो भन्ने विचारलाई हामी विस्फोटक विचारको उपज मान्न सक्छौं । पृथ्वीका कुनै जीवको प्रादुर्भाव अचानक भएको होइन ।'

अधिकांश धर्महरूले संसारको उत्पत्ति र विनाशवारे

व्याख्या गर्ने गरेका प्रयासहरू मिथ्याकल्पना मात्र हुन् । ईश्वरले कुनै खास वर्षमा यो विश्वको श्रृष्टि गरेको थियो भन्ने विचार प्रतिपादन गर्नेहरूलाई आजको आधुनिक तथा वैज्ञानिक युगमा सो विचारलाई कायमै राख्न धौ-धौ परेको छ ।

संसारको सृष्टिवारे वैज्ञानिकहरू, इतिहासविद्हरू, भूगर्भशास्त्रीहरू (अनु), खगोलशास्त्रीहरू, जीवशास्त्रीहरू, वनस्पतिशास्त्रीहरू, मानवशास्त्रीहरू र महान विचार कहरूले नयाँ नयाँ र गहन विचारहरू प्रतिपादन गरेका छन् । संसारको उत्पत्तिवारे अरूहरूले जस्तै मिथ्या कुरा नगर्नु भएकोले नै आफूले बुद्धलाई आदर गरेको कुरा वरट्रायण्ड रस्सेल (B.Russell) बताउनु हुन्छ ।

ब्रह्माण्डको उत्पत्तिवारे विभिन्न धर्मले प्रस्तुत गरेका काल्पनिक व्याख्याहरू आधुनिक वैज्ञानिक तथा बुद्धिजीवीहरूका लागि ग्राह्य छैनन् । बौद्ध लेखकहरूले लेखिएका बौद्ध ग्रन्थका 'टीका' (विस्तृतिकरण) मा यस सम्बन्धमा गरिएका व्याख्यानलाई समेत आजका वैज्ञानिकहरूले कोट्याउन सकेका छैनन् । बुद्धले यस्ता विवादमा समय नष्ट गर्नु भएन । कारण यस विवादमा आध्यात्मिक ज्ञान प्राप्तिको कुनै धार्मिक महत्व नभएकोले नै उहाँ चुपलाग्नु भएको थियो । ब्रह्माण्डको संरचनाबारे व्याख्या गर्ने उहाँ चुपलाग्नु भएको थियो । ब्रह्माण्डको संरचनाबारे व्याख्या गर्ने काम धर्मसँग सम्बन्धित होइन । सम्यक् आजीविका र भावी जीवनको रेखाङ्कनको लागि यस्ता सैद्धान्तिक वादविवादको आवश्यकता छैन । तथापि, यसबारेमा अध्ययन गर्न मन लाग्छ भने उसले विज्ञान, खगोलशास्त्र, भूगर्भशास्त्र, जीव विज्ञान र मानवशास्त्रको खोज गर्नु पर्छ । यस प्रश्नमा कुनै पनि धर्मलेभन्दा यी विषयहरूले बढि विश्वासिलो र खोजपूर्ण जवाफ दिन सक्छ । आफूलाई मनका विकार बाट पूर्णरूपले मुक्त नगरून्जेल यस जीवनलाई र भविष्यका जीवनलाई समेत सुसभ्य बनाउँदै जानु नै धर्मको मुख्य उद्देश्य हो ।

क्रमशः

धम्मपद-२९७

डा. रीना तुलाधर (बनिया)
'परियत्ति सद्धम्म कोविद'

हित्वा मानुसकं योगं – दिव्यं योगं उपचचगा
सब्वयोग विसंयुत्तं – तम हं ब्रूमि ब्राह्मणं

अर्थ- जसले मानुषिक भोग छोडी, दिव्य भोग पनि सबै छोडीसकेको हुन्छ, जो सबै बन्धनबाट रहित भइसकेको छ, त्यसैलाई म ब्राह्मण भन्दछु ।

घटना- उपरोक्त गाथा भगवान् बुद्धले वेणुवनमा बास गर्नुभएको बेला एकजना भूतपूर्व नर्तक (नचुवा) भिक्षुको कारणमा भन्नुभएको थियो ।

बुद्धको समयमा एकजना नर्तक (नचुवा) थियो । ऊ ठाउँ ठाउँमा नाच देखाउँदै हिँड्थ्यो । एकदिन यसरी घुम्दै जाँदा भगवान् बुद्धको धर्मदेशना सुन्न पाएछ । भगवान् बुद्धको धर्मदेशना सुनेपछि विरक्तिपर प्रव्रजित भयो र पछि अरहत्त्व पनि लाभ गर्‍यो ।

एकदिन त्यो पूर्व नर्तक भिक्षु, अन्य भिक्षुहरू तथा भगवान् बुद्ध सँगै भिक्षाटन गरिरहँदा एक ठाउँमा नाच देखाइरहेको ठाउँमा पुग्यो । पूर्व नर्तक भिक्षुले देखाउने जस्तै खालको नाच देखाइरहेको हेरी अरू भिक्षुहरूले उसँग सोधे- “हे आयुष्मान यहाँ यो नर्तकले तिमीले देखाउने नाच जस्तै खालको नृत्य देखाइरहेको छ । तिमीलाई यस्तो प्रकारको नर्तक जीवनमा स्नेह बाँकि छैन के ?

भिक्षुले भन्यो - “मसँग अब त्यस्तो स्नेह केही बाँकि छैन ।” यो कुरालाई लिएर भिक्षुहरूले भगवान् बुद्ध

समक्ष गएर भन्न गए- “भो भगवान् यो भिक्षुले भुठो कुरा भनीरहेको छ ।”

भिक्षुहरूको कुरा सुनेर बुद्धले भन्नुभयो- “हे भिक्षुहरू ! मेरा पुत्र सबै योग (बन्धन) बाट मुक्त भइसक्यो । यसरी आज्ञा भई भगवान् बुद्धले उपरोक्त गाथा भन्नुभयो ।

धम्मपद-२९८

हित्वा रतिञ्च अरतिञ्च – सीति भूतं निरुपधिं
सब्व लोका भिभुं वीरं – तमहं ब्रूमि ब्राह्मणं

अर्थ- रति र अरतिलाई छोडीसकेको, शान्त निकले शी भएको वीर पुरुष भएको लोकलाई जितिसकेकोलाई नै म ब्राह्मण भन्दछु ।

घटना- उपरोक्त गाथा भगवान् बुद्धले वेणुवनमा बस्नुहुँदा एकजना भिक्षुको कारणमा भन्नुभएको थियो, जो पूर्वसमयमा नर्तक थियो ।

यो गाथाको कथा सन्दर्भ धम्मपद गाथा नं. ४१७ (ब्राह्मण वर्ग, गाथा नं. ३५) जस्तै हो । यहाँ भगवान् बुद्धले “हे भिक्षुहरू मेरा पुत्रले रति र अरति (आनन्द र पीडा) दुइटै त्यागी सक्यो भनी आज्ञा हुनुभयो । यसरी आज्ञा भई उपरोक्त गाथा भन्नुभयो ।

एक दिवसीय ध्यान शिविरया सूचं

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया नियमित अभिधर्म कक्षाया व्विमपिनित विशेष लक्षियत याना: हरेक महिनाया पुन्हीपतिकं सञ्चालन जुइगु एक दिवसीय विपस्सना ध्यान शिविरय् सकल श्रद्धालुपिनित स्वागत दु ।

यँया सानो भय्यांगस्थित रत्न विपस्सना विहारय् कम्मट्ठानाचार्य ऊ सुजनपिय सयादो व निर्मलज्राणी (वीणा) गुरुमांया दक्ष निर्देशनय् जुइगु ध्यान शिविरय् सहभागी जुया: दु:खं मुक्त जुइगु निर्वाणपाखे पला: न्ह्याकेनु ।

ध्यान समय : सुथसिया ७:०० बजेनिसें न्हिसिया ४:०० बजेतक्क ।

सम्पर्क:

रीना तुलाधर : ९८५१००३५०४

उष्णीषतारा तुलाधर : ९८४१२०८१९२

संयोजक:

उष्णीषतारा तुलाधर

'परियत्ति सद्धम्म कोविद'

१३ औं राष्ट्रसंघीय वैशाख दिवस 'थाइलैण्डमा सम्पन्न'

प्रस्तुति- मदनरत्न मानन्धर

कार्यक्रममा मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै भिक्षु ज्ञानपूर्णक महास्थविर

नेपालका सुपुत्र, विश्वशान्तिका नायक भगवान बुद्धको जन्म, बुद्धत्व लाभ र महापरिनिर्वाणको त्रिसंयोग दिवस वैशाख पूर्णिमाको महत्वलाई मध्यनजर राख्दै श्रीलंका प्रस्ताव अनुसार सन् १९९९ मा संयुक्त राष्ट्र संघबाट प्रत्येक वर्ष 'वैशाख दिवस मनाउने' विश्वभरका आफ्ना कार्यालयहरूमा सार्वजनिक विदा दिने घोषणा गरे पश्चात् सन् २००४ देखि थाइलैण्डले प्रत्येक वर्ष विभिन्न देशका बौद्ध विद्वान भिक्षुहरू लगायत विभिन्न गण्यमान्य महानुभावहरू निम्तो गरि मनाई आएको वैशाख दिवस यस वर्ष गत मे २२ र २३ मा धुमधाम साथ सम्पन्न गयो ।

थाइलैण्ड लगायत विश्वका ८५ देशका करीब २०००

जनाको सहभागीता रहेको सो वैशाख दिवसको समुद्घाटन थाइलैण्डको ऐतिहासिक प्राचीन शहर अयुथियामा मे २२ तारिखका दिन भएको थियो । महाचुलालकण राज विद्यालय युनिभर्सिटि तथा वैशाख दिवसका लागि अन्तर्राष्ट्रिय परिषद को तत्वावधानमा आयोजित सो दिवसको नारा थियो 'विश्व शान्तिका लागि बौद्ध मार्ग' ।

थाइलैण्डका कार्यवाहक संघराजा भिक्षु सोमदेच फ्रा महाराजमंगला चानज्यूवाट सम्बोधित सो कार्यक्रममा उक्त युनिभर्सिटिका रेक्टर एवं 'वैशाख दिवस परिषदका अध्यक्ष भिक्षु प्रा.डा.फ्रा ब्रम्ह पण्डितवाट स्वागत भाषण तथा प्रतिवेदन पेश गर्नुभएको थियो । तत्पश्चात कम्बोडिया, चीन श्रीलंका, लाओस, नेपाल, सिंगापुर, भियतनाम, द. कोरिया, भुटान र भारतका विद्वान भन्तेहरूबाट आ-आफ्नो शुभकामना मन्तव्य राख्नुभयो । नेपालको तर्फबाट संघउपनायक एवं थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीका संस्थापक अध्यक्ष भिक्षु डा. ज्ञानपूर्णक महास्थविरज्यूवाट शुभकामना मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।

भोजन पछिको दिवासत्रमा थाइल्याण्डका युवराजाधिराजका राज प्रतिनिधि जनरल असाविन स्भेश्रेणीवाट कार्यक्रमको उद्घाटन भयो र प्रधानमन्त्रीको कार्यालयका मन्त्री सुवाफान तान्युवत्नवाट स्वागत मन्तव्य राखेका थिए । कार्यक्रमको मूल भाषण श्रीलंकाका न्याय तथा बुद्धसासन मन्त्री विजयदास राजपाक्षवाट दिनुभयो । त्यसपछि 'शान्तिका लागि बुद्धशिक्षा' शिर्षक अन्तर्गतको गोष्ठीमा फ्रान्सका प्रा.फ्रान्कोइ चेनेटवाट The Real purpose of Education: Addressing and Teaching the Root causes of Violence and War विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभयो । त्यस्तै सिंगापुरका भिक्षु डा. सेक

क्वाक फिङ्गबाट 'Buddhist Education of Loving Kindness for Peace; हंगकंगका सह-प्राध्यापक तोशिचि इन्दोबाट From 'Self Liberation to 'Universal Salvation' : The Path to Peace Through Buddhist Education – A Theravada Buddhist Perspective' विषयक कार्यपत्रहरू प्रस्तुत भएका थिए ।

थाइलैण्डका महारानी सिरिकिटको ८४ औं शुभ-जन्मोत्सवको समेत अवसर पारेर आयोजित सो कार्यक्रमको साँभ महारानीको आयु आरोग्यको कामना गर्दै उपस्थित तीनै यानका भिक्षु, लामा र गुरुहरूबाट मञ्चमा सामूहिक परित्राण एवं पाठहरू गरिएको थियो । कार्यक्रमको अन्तमा मनमोहक एवं शिक्षामूलक साँस्कृतिक कार्यक्रम पनि प्रस्तुत भएको थियो ।

कार्यक्रमको दोश्रो दिन २३ मे. सोमबार बैकक स्थित संयुक्त राष्ट्र संघको कार्यालय भवनमा संचालन भयो । त्यस अवसरमा थाई प्रधानमन्त्री जनरल प्रयुत चान-ओ-चाको सन्देश, राष्ट्र संघका महासचिव वान कि मून, तथा युनेस्कोका महानिर्देशक इरिना बोकोभाको सन्देश पनि सुनाईएको थियो भने युने स्क्यापका कार्यकारी सचिवबाट स्वागत मन्तव्य प्रस्तुत भएको थियो । साथै श्रीलंका, म्यान्मार, जापान, भुटान, मंगोलिया र थाइलायण्डका धर्म गुरुहरूबाट सन्देशहरू पढेर सुनाएका थिए ।

भोजन पछिको सत्रमा थाई संस्कृति मन्त्रीबाट बुद्धधर्म र संस्कृतिको पोषणमा थाई महारानीको भूमिका विषयमा मन्तव्य राखेका थिए ।

'Buddhist Contributions to Environmental Responsibility for world Peace' शिर्षक अन्तर्गतको दोश्रो गोष्ठीमा अष्ट्रेलियाका प्रा.पदमश्री दे सिल्भाबाट 'The Many Faceted Nature of a crisis: Ecological, Economic, Marketing, cultural and Basic Human Values' विषयमा कार्यपत्र, अमेरिकाका डा. डेभिडा लोयबाट 'Healing Ecology' विषयमा कार्यपत्र, मलेशियाका लरेन्स टी सियोङ्ग चाउबाट 'Tzu chi Foundation Contributes to Global environmental Protection विषयमा कार्यपत्र तथा दक्षिण कोरियाका प्रा. इलचुङ्ग किमबाट 'The climate change and Buddhists' contribution' विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत भएका थिए ।

त्यसपछि बैकक घोषणापत्र जारी गर्दै आगामी १४

औं 'वैशाख दिवस मनाउनका लागि श्री लंकालाई पालो हस्तान्तरण गरियो । कार्यवाहक थाई संघराजको सभापतित्वमा यसवर्षको उक्त वैशाख दिवस' समारोह समापन गरिएको थियो ।

स्मरणीय छ, नेपालबाट उक्त समारोहमा संघउपनायक एवं थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीका प्राचार्य डा. भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर, लुम्बिनी विकास कोषका उपाध्यक्ष भिक्षु निगोध, भिक्षु शुभद्वो, थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीका प्रशिक्षक मदन रत्न मानन्धर, छात्रा अनुला शाक्य तथा पर्यवेक्षकको रूपमा विकास महर्जन र संघ डंगोलको सहभागीता रहेको थियो ।

संघउपनायक भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर

ज्यूलाई विद्यावारिधिको उपाधि

थाइलैण्डको महाचुलालकण राजविद्यालय युनिभर्सिटीबाट नेपालका संघउपनायक, थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीका संस्थापक अध्यक्ष एवं प्राचार्य धर्मोदय सभाका अध्यक्ष, अग्रमहापण्डित श्रद्धेय भिक्षु डा. ज्ञानपूर्णिक महास्थविरज्यूलाई गत मे १५ का दिन एक विशेष समारोहका बीच मानार्थ 'पालि विद्यावारिधि' उपाधिबाट विभूषित गरियो ।

नेपाल एवं विश्वका धेरै देशहरूमा चिरपरिचित तथा बुद्ध शिक्षाको गहन ग्रन्थहरूको लेखन, अनुवाद र सम्पादन लगायत नेपालमा थेरवाद बुद्ध शासनमा पुन्याउनु भएको अतुलनीय योगदानको कदर गर्दै सो उपाधिबाट उहाँ विभूषित हुनुभएको कुराले नेपालका समस्त जनता गौरवान्वित भएको महसूस गरिएको छ ।

धर्मकीर्ति विहारमा बुद्धपूजा र धर्मदेशना

२०७३ जेठ	बुद्धपूजा गर्नुहुने गुरुमांहरू	धर्मदेशना गर्नुहुने गुरुमांहरू
१ गते, शनिवार, संक्रान्ति, अष्टमी	क्षान्तिवती	धम्मवती गुरुमां
८ गते, शनिवार, वैशाख पूर्णमा	सुवण्णवती	धम्मवती गुरुमां
१६ गते, आइतवार, अष्टमी	शुभवती	त्यागवती गुरुमां
२३ गते, आइतवार, औंशी	अमता	केशावती

बुद्ध जन्मेको लुम्बिनी

हमेश वज्राचार्य

२५६० औं बुद्ध जयन्ती । गौतम बुद्धको जन्म भएको दिन । यही दिन सिद्धार्थ गौतमले महाभिनिष्क्रमण गरे, बोधिज्ञान प्राप्त गरे । अनि यही दिन बुद्धले महापरिनिर्वाण पनि प्राप्त गरे । लुम्बिनी बुद्धको जन्मस्थल हो । नेपाल सरकार अहिले यही लुम्बिनी क्षेत्रलाई बौद्ध दर्शनको उदगम स्थलको रूपमा व्याख्या गर्ने प्रयासमा छ । यही सेरोफेरोमा अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध सम्मेलन पनि भएको छ ।

लुम्बिनीलाई ऐतिहासिक, धार्मिक र पुरातात्विक क्षेत्रको रूपमा बृहत विकास गर्ने नीति सरकारको छ । अहिले लुम्बिनी क्षेत्रलाई अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध दर्शन अध्ययन केन्द्रका रूपमा विकास गर्ने योजना रहेको छ । लुम्बिनीलाई बुद्ध जन्मस्थलका रूपमा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमै प्रचार गर्नुपर्ने सोच फेरि चर्चामा आएको छ । लुम्बिनीबारे रहेका अन्तर्राष्ट्रिय भ्रम चिर्न यो आवश्यक देखिन्छ । पछिल्लो समय लुम्बिनीमात्र नभएर अन्य ऐतिहासिक क्षेत्रको पनि उत्तिकै प्रचार हुनुपर्ने आवश्यकता अनुभव गरिएको छ । लुम्बिनी त सिद्धार्थ गौतमको जन्मथल भयो । कपिलवस्तु उनको राज्य हो भने देवदह मामाघर । यस्तै रामग्राममा गौतम बुद्धको महापरिनिर्वाणपछि अस्तु धातु राखेर बनाइएका स्तुप रहेका छन् । ती सबैको बौद्ध धर्मसँग ऐतिहासिक र साँस्कृतिक महत्त्व जोडिएको छ ।

लुम्बिनी बुद्धको जन्मस्थल हो र बुद्ध स्वयम्ले पनि कपिलवस्तु भ्रमणका बेला लुम्बिनी पटक-पटक पुगेको पाइन्छ । बुद्धले महापरिनिर्वाण अघि नै बौद्ध धर्मका लागि चार महत्पूर्ण स्थान रहने बताएका थिए । त्यसमा जन्मस्थानका रूपमा लुम्बिनीको आफ्नो महत्त्व छ । अरू तीन स्थान बुद्धगया, सारनाथ र कुशीनगर हुन् । बुद्धको महापरिनिर्वाणपछि सम्भवतः त्यतिबेलाका महत्त्वपूर्ण व्यक्तिहरू लुम्बिनी पुगेको हुनुपर्छ ।

बौद्ध धर्मको इतिहासमै सर्वाधिक ठूलो महत्त्वको रूपमा मगध सम्राट अशोकको लुम्बिनी भ्रमण रहेको छ । पाली साहित्यमा धेरै स्थानमा अशोकको लुम्बिनी भ्रमणबारे चर्चा पाइन्छ । कलिङ युद्धको विभीषिकाबाट

त्रसित अशोक अन्ततः बौद्ध धर्मप्रति आकर्षित भएका थिए । आफ्नो शासनको २० वर्ष पुगेको अवसरमा अशोक लुम्बिनी आएका थिए । त्यसैक्रममा उनले लुम्बिनीमा स्तम्भ स्थापित गरे र त्यसमा उत्कीर्ण लेख रहेको छ । अशोक स्तम्भका रूपमा चर्चित त्यसमा लेखिएको छ, 'देवताका प्रिय प्रियदर्शी राजा अशोक आफ्नो राज्याभिषेकको बीस वर्षपछि, शाक्यमुनि बुद्ध जन्मेको ठाउँमा आएर पूजा गरी त्यसको उपलक्ष्यमा शिलास्तम्भ खडा गर्नलगाई लुम्बिनी गाउँलाई करमुक्त गरिदिए ।' चीनका दुई प्रसिद्ध यात्री ह्वेनसाङ र फाहियानले पनि लुम्बिनीको भ्रमण गरेर त्यसबारे आफ्नो यात्रा विवरण उल्लेख गरेका छन् ।

कपिलवस्तु राज्य र तिलौराकोट

कपिलवस्तु शाक्य जनपदको राजधानी थियो । गौतम बुद्धको जन्म यही कपिलवस्तुका शाक्य राजवंशमा भएको थियो । यहाँ नै उनले सुरुआती २९ वर्ष बिताएका थिए । पञ्चवर्गीय भिक्षुहरू पनि कपिलवस्तुकै थिए । गौतम बुद्धले सारनाथमा प्रथम उपदेश दिएका थिए । सारनाथको रूखमुनि बसेर बुद्धले पाँच गृहत्यागीलाई उपदेश दिएका थिए । पछि उनीहरू भिक्षु बने र पञ्चवर्गीय भिक्षुका नामले प्रख्यात भए । ती भिक्षु हुन्, कौण्डिन्य, वप्प भद्विय, महानाम र अस्सजित । पञ्चवर्गीय भिक्षुमध्ये सबैभन्दा जेठा कौण्डिन्य थिए । त्यसैले उनलाई पहिलोपल्ट भिक्षु बनाइएको थियो । यसरी बुद्ध धर्ममा पहिलो भिक्षु बन्ने कौण्डिन्य कपिलवस्तुकै थिए । कपिलवस्तु स्वतन्त्र राज्यका रूपमा रहेको थियो । आधुनिक नेपालको लुम्बिनी कपिलवस्तु जिल्लामा पर्ने प्राचीन कपिलवस्तुको तिरौलाकोट इसापूर्व छैटौं शताब्दीतिर शाक्यहरूको राजधानीका रूपमा निकै प्रख्यात र विकसित थियो ।

पछिल्लो एक शताब्दीसम्म यो अज्ञात स्थितिमा थियो । बौद्ध साहित्यमा वर्णन गरिएअनुसार कपिलवस्तुको खोजी सुरु भएको हो । बौद्ध ग्रन्थहरूमा कपिलवस्तु सम्बन्धी धेरै विवरण पाइन्छ । इसापूर्व २४५ तिर सम्राट अशोक कपिलवस्तु आएको र उनले निग्लिहवाको स्तुप

दुई गुणा ठूलो बनाएका थिए । यस्तै उनले त्यहाँ अभिलेख राखेको ऐतिहासिक रूपमा प्रमाणित भइसकेको छ । निग्लिहवा कविलवस्तुबाट लगभग ६ किलोमिटरको दूरीमा छ । अशोकपछि कपिलवस्तु पुगेका फाहियानले त्यहाँ केही भिक्षु देखेका थिए । ह्वेनसाङले पनि आफ्नो यात्रा विवरणमा कपिलवस्तुबीच ३० माइल रहेको अनुमान गरेका थिए ।

ह्वेनसाङले यात्रा विवरणमा नगरको चारैतर्फ सुरक्षा पर्खाल रहेको, पर्खालबाट भित्र प्रवेशका लागि चार ढोका रहेको र ढोकाबाहिर स्तुप रहेको उल्लेख गरेका छन् । यस्तै उनले नगरको दक्षिणतर्फ ऋकुच्छन्द बुद्धको जन्मस्थल गोटीहवा, उत्तरतर्फ कनकमुनि बुद्धको जन्मस्थल निग्लिहवा र उत्तर-पश्चिममा स्तूपहरू रहेको सगरहवा उल्लेख गरेका छन् । अनि दक्षिण-पूर्वमा बुद्धको अस्ति धातु राखिएको स्थान पिपरहवा भएको उल्लेख गरेका छन् । उन्नाइसौं शताब्दीतिर बौद्ध ग्रन्थ र चिनियाँ यात्रीको वर्णन अनुसार प्राचीन कपिलवस्तुको खोजी सुरु भएको हो । सन् १८९६ मा फुहररले निग्लिहवाको अशोक स्तम्भको लिपि पढेर उतारेपछि कपिलवस्तु यतै भएको अनुमान गरिएको थियो ।

क्रमशः

Mother

 Pinkesh Amatya

Mother, mother dear mother
you are so special like no other
Mother, mother dear mother
you give us happiness but cry never

Mother, mother dear mother
you are my enspiration an first teacher
Mother, mother dear mother,
Life is beautiful living with you together

Mother, mother dear mother
This word "mother" sounds much better
Mother, mother my beloved mother
We all love you forever and ever

(Soure- 'Kirtipur Sandesh' 2073 Baishaka 15 wednesday
Apr. 27 2016)

ध्यानकुटी मैत्री केन्द्र बाल आश्रमलाई सहयोग

- १) पुष्पज्योति कंशाकार, दानशोभा कंशाकार, यज्ञरत्न, सर्वज्ञप्रभा, जोगप्रभा ताम्राकार, करुणा तुलाधर दाट भोजन प्रदान तथा रु. २०००/-
- २) निर्मला मानन्धर, असन, कमलाक्षीबाट वैशाख र जेष्ठ महिनाको रु. २०००/-
- ३) स्व. सुरेन्द्र बज्राचार्य (छोरा) को पुण्यस्मृतिमा (विशालनगर) मातापिताको तर्फबाट रु. १०००/-
- ४) भिक्षु राहुल बोधि, इण्डिया, भिक्षु शोभित गणमहा विहारबाट जलपानको लागि रु. ८५०/-
- ५) विष्णु माया श्रेष्ठको जन्मदिनको उपलक्ष्यमा चामल २ बोरा मसला तथा रु. ५००/-
- ६) राकेश शाक्य, बनेपा रु. ५००/-
- ७) बुद्ध भक्त रजित, बनेपा रु. ५००/-
- ८) प्रेमज्योती शाक्य, बनेपा रु. ५००/-
- ९) प्रज्ञान तुलाधर, भोटाहिटी रु. ५००/-
- १०) रिना तुलाधर परिवारबाट बुबा अष्टमान सिंबनियाको जन्मदिनको उपलक्ष्यमा भोजन प्रदान ।
- ११) स्याम सुन्दर श्रेष्ठ, बनेपाबाट लण्डनमा बस्ने नातिनी उपासनाको जन्मदिनको उपलक्ष्यमा खाद्यान्न प्रदान ।
- १२) पूर्ण देवी मानन्धर, काठमाडौंबाट भोजन प्रदान ।
- १३) तुयू लक्ष्मी, अशोक रत्न शाक्य परिवार बनेपाबाट खाद्यान्न प्रदान ।

❁ आजीवन वार्षिक भोजन प्रदान गर्ने दाताहरू :

- १४) राहुल तुलाधर, नक्साल आफ्नो जन्मदिनको उपलक्ष्यमा रु. २०,०००/-
- १५) श्रावस्ती तुलाधर, नक्साल आफ्नो जन्मदिनको उपलक्ष्यमा रु. २०,०००/-

“शरद ऋतुमा फ्याँकिएको काम नलाग्ने लौका,
परेवा भैं सेतो हाड रुपी शरीरलाई देखेर कसलाई
प्रेम लाग्ला ?” - धम्मपद

मच्छरिसुत्तं

२०७२ चैत्र २७ गते, शनिवार
प्रवचक श्रद्धेय शान्तभैत्री भन्ते
प्रस्तुती - राजभाइ तुलाधर ।

मच्छरिसुत्तं संयुक्त निकायको देवतासंयुत्तं अन्तर्गत सतुल्लपकायिक बग्गोमा भएको दोश्रो सूत्त हो । यस सूत्रमा देवताहरूले भगवान बुद्धसंग कञ्जुसहरूको स्वभाव कस्तो हुन्छ भनी गरिएको वार्तालाप उल्लेख गरिएको छ ।

एक समय भगवान श्रावस्तीको अनाथपिण्डकद्वारा दान दिइएको जेतवनाराममा विहार गरिरहनु भएको थियो । एकदिन मध्यरातमा सतुल्लपकायि देवताहरू आफ्नो तेजद्वारा जेतवनलाई झलमल्ल पार्ने गरी भगवानसंग भेट्न आए । ती सबै देवताहरू एक ठाउँमा बसे । अनि पहिलो देवताले भगवानसंग भने- कञ्जुस र प्रमादी व्यक्तिले दान दिदैन । पुण्य प्राप्त गर्ने हेतुको लागि दान दिनुपर्छ भनी राम्ररी जाने र सत्पुरुषहरूले दान दिने गर्नु पर्छ ।

कञ्जुसहरूको आफ्नो सम्पत्ति लुकाउने स्वभाव हुन्छ । उनीहरू आफुसंग भएको धन आफ्नै लागि समेत खर्च गर्न चाहँदैनन् अरूलाई दिने कुरा त परै जावस् । दान दिँदा मन खुशी हुन्छ मनमा प्रीति उत्पन्न हुन्छ भन्ने कुरा जान्दैनन् ।

निस्वार्थ भावले दान दिने व्यक्ति समाजमा विश्वासपात्र हुन्छ । उसको कीर्ति प्रशंसा चारैतिर फैलिन्छ । कोही कोही दान लिने व्यक्तिले गलत ठाउँमा प्रयोग गर्ला भनेर दान नदिने पनि हुन्छ । तर कञ्जुसले आफ्नो धन सम्पत्ति प्रतिको अति आशक्तिले गर्दा दान दिदैन ।

दान दिँदा आफ्नो धन सम्पत्तिको क्षय हुन्छ भनेर सोच्नेहरू धेरै हुन्छन् । तर अरूको भलाइ गर्ने सोचेर दान दिने व्यक्तिको सम्पत्ति बढ्दै जान्छ किनभने उसले आफ्नो दान कार्यको निरन्तरता बनाइराख्न मेहनत गरी आय आर्जन बृद्धि गर्ने कोशिस गरिरहन्छ ।

धर्मकीर्ति विहारमा ३५ औं पटकको

रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न

धर्मकीर्ति विहारको ५१ औं जन्मोत्सव र २५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा यही २०७३ जेठ १ गते शनिवारका दिन धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नघःलको धम्महलमा ३५ औं पटकको रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

धर्मकीर्ति विहारका भिक्षुणी गुरुमांहरूको तर्फबाट परित्राण पाठ गरी संचालन गरिएको उक्त कार्यक्रममा ५३ जना रक्तदाताहरूले रक्तदान गरी पुण्य सञ्चय गर्नुभएका थिए ।

रक्तदाताहरूको नामावली-

- (१) करुणावती गुरुमां (२) ध्यानवती गुरुमां (३) अमता गुरुमां (४) अष्टमाया महर्जन (५) लक्ष्मी महर्जन (६) गोपाल महर्जन (७) अमिता महर्जन (८) विकाश रत्न तुलाधर (९) रवि शाक्य (१०) ब्रीलाल नेपाल (११) प्रगति शाक्य (१२) दयानन्द शाक्य (१३) विलसन तुलाधर (१४) अगम्य रत्न कंसाकार (१५) तीर्थमाया महर्जन (१६) सविना कंसाकार (१७) अनिल रत्न तुलाधर (१८) सरू महर्जन (१९) मतिना मानन्धर (२०) किरण शाक्य (२१) रविन श्रेष्ठ (२२) चैत्य बहादुर (२३) कृष्ण राजबाहक (२४) राम-रत्न फुवाडा (२५) सुशील रत्न तुलाधर (२६) शेष नारायण डंगोल (२७) अष्टमैया महर्जन (२८) गौतम महर्जन (२९) सनम देउला (३०) सरीता महर्जन (३१) ठूली तामाङ्ग (३२) कमला शाक्य (३३) राम भगत श्रेष्ठ (३४) सुनिल श्रेष्ठ (३५) विमला शाक्य, वज्राचार्य (३६) केशव डंगोल (३७) रूबी वज्राचार्य (३८) सुष्मिता श्रेष्ठ (३९) सरीता शाक्य (४०) साजन राज जोशी (४१) मीरा महर्जन (४२) सुदर्शनरत्न शाक्य (४३) रश्मिला मानन्धर (४४) हसना महर्जन (४५) कृष्ण काजी महर्जन (४६) काइला लामा (४७) अरूण सिद्धि तुलाधर (४८) सृजना श्रेष्ठ (४९) द्वारिका नाथ कपाली (५०) जमुना महर्जन (५१) कृषा शाक्य (५२) मचाकाजी महर्जन (५३) सुमीत्रा शाक्य

यस रक्तदान कार्यक्रममा रक्तदान गर्नुहुने रक्तदाताहरूलाई जूस, दूध, मिठाई एवं अन्य खाद्य पदार्थहरू खुवाउनको लागि खाद्य, पदार्थ, पेय पदार्थ र रकम चन्दा दिई पुण्य सञ्चय गर्नुहुने दाताहरूको नामावली र सहयोग विवरण यसरी रहेको छ ।

दाताहरूको नाम सहयोग विवरण

(१) चम्पा महर्जन, भोजन पुचः	कोक/फान्टा, स्प्राइट
(२) अष्टमाया महर्जन, लग	जेरी
(३) कमला वज्राचार्य, भवावहा:	जेरी
(४) चिनीमाया वज्राचार्य, सामाखुसी	जूस
(५) दुर्गा महर्जन, ढोकावहा:	५ पाकेट दूध
(६) गंगामाया वाडे, नगदेश थिमी	रू. १०००।-
(७) अमकरत्न/नीलतारा शाक्य, बनेपा	रू. ५०५।-

रू. ५००।- चन्दा दिनुहुने दाताहरू

(८) आशाकाजी महर्जन, खुसिबुँ	
(९) मचाम महर्जन, कालधारा	
(१०) कान्छा महर्जन, मरू	
(११) लक्ष्मी प्रजापति, ज्याथा	रू. २०५।-

रू. २००।- चन्दा दिनुहुने दाताहरू

(१२) अमृत लक्ष्मी तुलाधर, भोटाहिती	
(१४) सुन्दर रत्न ताम्रकार, कुमारी हल	
(१४) लक्ष्मी महर्जन, वनस्थली	रू. ११०।-

रू. १००।- चन्दा दिनुहुने दाताहरू

(१५) राम भाई मुनिकार, बालाजु	
(१६) शोभा लक्ष्मी शाक्य, थायमरू	
(१७) पुष्प महर्जन, साख्वना	
(१८) मोहनदेवी महर्जन, थँबही	
(१९) गणेशमाया, नयाँबजार	
(२०) समा तुलाधर ज्याथा	
(२१) सीता महर्जन, लाजिम्पात	
(२२) अनुपमा गुरूमां	
(२३) रामकुमारी मानन्धर	
(२४) रामेश्वरी चित्रकार, तँलाछी	रू. ६०।-

रू. ५०।- चन्दा दिनुहुने दाताहरू

(२५) दानकेशरी शाक्य भेडासिं	
-----------------------------	--

(२६) लक्ष्मी डंगोल खुशिबुँ	
(२७) पार्वती डंगोल, डिल्लीवजार	
(२८) नानीमैया, लायकूसा	
(२९) मीनदेवी शाक्य, भुरूङ्गखेल	रू. ३०।-
(३०) चिनीतता मार्फत	
अन्य बाँकी दाताहरूले दिनुभएको	रू. ५०५।-
कूल चन्दा	रू. ५,९१५।-

यस कार्यक्रमको लागि खर्च भएको रकम

केरा ८ दर्जन	- रू. ६००।-
स्याऊ ६.५ किलो	- रू. ८४०।-
प्लेट दुई पाकेट	- रू. ९०।-
केक ९० वटा	- रू. १३५०।-
व्यानर २ वटा	- रू. ५८०।-
कूल खर्च	- रू. ३,४६०।-
बाँकी भएको रकम	- रू. २,४५५।-

रक्तदाताहरू, रक्तदातालाई खुवाउनको लागि खाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने दाताहरू, र यस कार्यक्रम सफल पार्नको लागि आवश्यक सहयोग गर्नुहुने केन्द्रिय रक्तसंचार सेवाका कर्मचारीहरू, स्वयंसेवी र अन्य सहयोगी स्वैलार्थ धर्मकीर्ति विहारका स्वास्थ्य कमिटीको तर्फबाट साधुवाद एवं धन्यवाद व्यक्त गरिएको छ ।

यस कार्यक्रमका संयोजक मचाकाजी महर्जन हुनुहुन्छ । उहाँ ब्लड डोनर्स एशोसियन नेपाल (ब्लोदान) का कोषाध्यक्ष पनि हुनुहुन्छ ।

धर्मकीर्ति वसुन्धरा विहारमा रक्तदान

२०७३ बैशाख १५ गते शनिवार ।

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा धर्मकीर्ति वसुन्धरा विहारले रक्तदान कार्यक्रम संचालन गरेको थियो ।

६१ जना रक्तदाताहरूले रक्तदान गरेको उक्त कार्यक्रममा धर्मकीर्ति वसुन्धरा विहारका उपासक उपासिकाहरूले रक्तदाताहरूलाई जलपान, फलफूल र जूस प्रदान गरी पुण्य सञ्चय गर्नु भएका थिए ।

शाक्यधीता नेपालको आयोजनामा चीन भ्रमण

चीनको Shanghai मा यात्री समूह

२०७३ वैशाख १४-२३ सम्म

धर्मकीर्ति विहार शाक्यधीता नेपालका उपाध्यक्ष भिक्षुणी इन्दावतीको नेतृत्वमा शाक्यधीता नेपालका सदस्य बबी वज्राचार्यको संयोजकत्वमा वज्र ट्राभल प्लानर प्रा.लि.को सहयोगमा २०७३ वैशाख १४ देखि २३ सम्म चीन भ्रमण सम्पन्न गरिएको छ ।

१३ जना यात्रीहरू समावेश भएको उक्त टोलीले भ्रमण गरेको चीनको स्थानहरू यसरी रहेको छ ।

Guangzhou, Beijing, Tianammen, Square, Forbidden, City, Pearl Market, Tea ceremony.

Great wall, Sacred Road, Soverir Shop, Market Place,

Yonghegong Lama Temple, (Araniko)

The white Stupa Temple, Buddha's Relics Temple, The Temple of Hell.

Yayan garden, Urban Planning Exhibition Hall, People's Square, Jin Mao Tower. Xithui Park, Jichang garden, Liyun garden.

Wuxi shanghai Three kingdom's Film City, Lingshan Buddha, Nanjing road, The Bund and Huangpu River cruise at night.

Jade Buddha Temple, Silk Shop, Xim Tian Di.

Yuexin Park, Shamian Island, (Ancestral Shrine) Dr. Sunyatsen Memorial Hall, Market Chen Clam Academy. Temple of Six Banyan Trees and Guanxiao Temple, आदि ।

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरुज्जन्ति तेसं वूपसमो सुखो

दिवंगत आबु राणा, कार्की

(दिवंगत मिति २०७३ जेठ १७ गते सोमवार नवमी तिथि)

“यो रूप जीर्ण भएर जाने रोगको घर हो
अत्यन्त क्षण मंगुर, गन्हाउने यो शरीर
छुटेर एकदिन मरणपछि जीवनको अन्त्य हुन्छ ।

यस बुद्धवचन संसारमा जन्म लिने सबै प्राणीलाई लागु भइरहेकै हुन्छ । यसलाई
नै पालन गरी मेरी साथी आबुले आफ्नो देह त्याग गरिन् ।

यस जन्मको देह त्याग गरेकी उनीले सुगति प्राप्त गर्न सकुन् । संसारको
(त्रिलक्षण स्वभाव) अनित्य, दुःख र अनात्म स्वभावलाई बुझी जन्म मरण चक्रबाट
नै मुक्त हुन सक्ने ज्ञान यथासिद्ध प्राप्त गर्न सकुन् । यही आशिकाका साथ उनीलाई
पुण्य अनुमोदन गर्दछु ।

यस दुःखवद घडीमा शोकाकुल रहेका आबुका परिवार सबैले धैर्य धारण गर्न
सकुन् ।

भिक्षुणी वीर्यवती (सुशीला मानन्धर)

अल्पकालिन श्रामणेर एवं ऋषिणी प्रव्रज्या कार्यक्रम सम्पन्न

कार्यक्रममा सहभागी श्रामणेर ऋषिणीहरूका साथ आयोजक संयोजक एवं प्रशिक्षकहरू

२०७२ चैत्र २७ – वैशाख ३

स्थान- रत्न विपश्यना विहार, सानो भन्याङ्ग

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीले वर्षेनी संचालन गर्दै आइरहेको अल्पकालिन श्रामणेर एवं ऋषिणी प्रव्रज्या कार्यक्रम यसपाली रत्न विपश्यना विहार सानो भन्याङ्गमा १५ औं प्रव्रज्या कार्यक्रमको रूपमा सम्पन्न गरेको छ । ९ वर्ष देखि १४ वर्ष भित्रका जम्मा २३ जना बालबालिकाहरू सहभागी भएको उक्त कार्यक्रममा ११ जना बालकहरू श्रामणेर प्रव्रज्या भएका थिए भने १२ जना बालिकाहरू ऋषिणी प्रव्रज्या भएका थिए ।

कार्यक्रम शुभारम्भ, चैत्र २७ गते

मीना तुलाधरले उद्घोषण गर्नुभएको उक्त

कार्यक्रममा इन्द्रावती गुरूमाले स्वागत भाषण गर्नुहुँदै कार्यक्रमको परिचय प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । सयादो उ सुजनपिय (वर्मी) को सभापतित्वमा संचालन गरिएको उक्त कार्यक्रममा ११ जना बालकहरूलाई सयादो उ सुजन पियले शील पार्थना गराउनु भई श्रामणेर प्रव्रज्या गराउनु भएको थियो भने चमेली गुरूमाले १२ बालिकाहरूलाई शील प्रार्थना गराउनु भई ऋषिणी प्रव्रज्या गराउनु भएको थियो ।

यसरी नै भिक्षु पञ्जामूर्तिले प्रव्रज्याको महत्त्व बताउनु हुँदै धर्मदेशना गर्नुभएको थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा अमीर कुमारी शाक्यले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभई भिक्षु पञ्जामूर्तिले पुण्यानुमोदन गर्नुभएको थियो ।

साप्ताहिक कार्यक्रमको संक्षिप्त विवरण

क्र. सं.	२०७२ साल	प्रवचक	विषय	प्रशिक्षक	विषय
१	चैत्र २७	भिक्षु पञ्जामूर्ति	प्रव्रज्या	इन्दावती गुरुमां	नैतिक शिक्षा
२	चैत्र २८	सयादो उ सुजनपिय अनुवाद- निर्मलजाणी गुरुमां	ध्यान	मदनरत्न मानन्धर	मंगल सूत्र
				इन्दावती गुरुमां	शील
				भिक्षु उत्तमो	चित्रकला
३	चैत्र २९	भिक्षु बोधिज्ञान	विनय	सुमन कमल तुलाधर	नैतिक शिक्षा
		भिक्षु जनक	बुद्ध जीवनी		
		वीर्यवती गुरुमां	आमा बुबाको महत्त्व	कुसजाणी गुरुमां	बुद्ध पूजा विधि
४	चैत्र ३०	केशावती गुरुमां	पञ्चशील फलाफल	मदन रत्न मानन्धर	मंगल सूत्र
				इन्दावती गुरुमां	नैतिक शिक्षा
				पूर्णमा डंगोल	स्वास्थ्य शिक्षा
				रीना तुलाधर	सप्तरत्न धन
५	वैशाख १	निर्मलजाणी गुरुमां	चतुर्आर्य सत्य	मदनरत्न मानन्धर	मंगल सूत्र
				कीर्ति तुलाधर	स्वनेतृत्व विकास
				उर्मिला ताम्राकार	आधुनिक युगमा बौद्ध शिक्षा
६	वैशाख २	इन्दावती गुरुमां	दश पारमिता	सरोज मानन्धर	हस्तकला शिक्षा
				अमीर कुमारी शाक्य	स्वागतगान र M.C. सुरू
				अरुणशिद्धि तुलाधर कल्पना शाक्य	सुरसुरु नृत्यसः खुरुखुरु सिरपा

कार्यक्रम समापन

२०७३ वैशाख ३ गते

सयादो उ सुजनपियको सभापतित्व एवं निर्मलजाणी गुरुमांको प्रमुख अतिथित्वमा संचालित उक्त कार्यक्रम अल्पकालिन श्रामणे र ऋषिणी प्रव्रज्यामा सहभागी बालबालिकाहरूले सञ्चालन गर्नुभएका थिए ।

निवेदिता तुलाधर र सुनिभा श्रेष्ठले सञ्चालन गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा सयादो उ सुजनपियले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भएको थियो । त्यसपछि कार्यक्रममा सहभागी हुनुभएका सबै श्रामणे र ऋषिणी बालबालिकाले सामूहिक स्वागत गान गाएका थिए । सुमेध मान पति शाक्यले स्वागत भाषण गर्नुभएपछि, इन्दावती गुरुमांले कार्यक्रम विषयमा परिचय दिनु भएको थियो ।

अल्पकालिन श्रामणे र प्रव्रज्या समूहमा बालक अभिषेक वज्राचार्य र ऋषिणी प्रव्रज्या समूहका बालिका सिरौना श्रेष्ठले आ-आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएपछि, अभिभावक, समूह पुरुषको तर्फबाट पुष्प राज वज्राचार्य एवं महिला तर्फबाट मुदिता तुलाधरले आ-आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएका थिए ।

कार्यक्रममा सञ्चालित प्रतियोगिताहरूको नतिजा

(१) चित्रकला प्रतियोगिता

- प्रथम – सदिक्षा महर्जन
- द्वितीय – अराईना कंसाकार
- तृतीय – निवेदिता तुलाधर

(२) हस्तकला प्रतियोगिता

प्रथम – लसता श्रेष्ठ, द्वितीय – अभिषेक वज्राचार्य
तृतीय – सिरोना श्रेष्ठ

पुरस्कार एवं उपहार प्रदान

प्रतियोगितामा विजयी बालबालिकाहरूलाई सयादो उ सुजनपियले पुरस्कार वितरण गर्नु भएको थियो ।

यस अल्पकालिन श्रामणेर ऋषिणी प्रव्रज्या कार्यक्रममा ३ पटक सम्म सहभागी हुन सफल बालिका निवेदिता तुलाधरलाई इन्दावती गुरूमाले उपहार प्रदान गर्नुभएको थियो ।

यसरी नै चमेली गुरूमाले रत्न विपश्यना विहार लाई चैत्य उपहार प्रदान गर्नु भएको थियो ।

यस प्रव्रज्या कार्यक्रममा रत्न विपश्यना विहारबाट आवश्यक सहयोग गर्नुहुने व्यक्तिहरूलाई पनि यस कार्यक्रमले उपहार प्रदान गरिएको थियो ।

– अमीरकुमारी शाक्यले यस कार्यक्रमको तर्फबाट कार्यक्रममा सहभागी सबै बालबालिकाहरूलाई मायाको चिनोको रूपमा पञ्चशील सहितको सानो फोटो प्रदान गर्नुभएको थियो ।

– कार्यक्रमको अन्त्यमा ऋषिणी अराइना कंसाकार र आर्या वज्राचार्यले कार्यक्रम सञ्चालक श्रामणेर र ऋषिणीलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्नु भएको थियो भने अमीर कुमारी शाक्यले कार्यक्रममा सहभागी सबै महानुभावहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको थियो ।

अल्पकालिन प्रव्रज्या कार्यक्रममा भाग लिनु भएका बालबालिकाहरूको नामावली ।

श्रामणेर प्रव्रज्या–

(१) सम्यक ज्योति शाक्य	(२) सुमेधमान पति शाक्य
(३) अभिनव वज्राचार्य	(४) अभिषेक वज्राचार्य
(५) सिद्धार्थ शाक्य	(६) सम्पन्न तण्डुकार
(७) अंकित महर्जन	(८) न्हूज: डंगोल
(९) सिन्जी महर्जन	(१०) सिजेन महर्जन
(११) अरविन महर्जन	

ऋषिणी प्रव्रज्या–

(१) अनुज्ञा मानन्धर	(२) शुभाङ्गी वजगाईं
(३) सायोज्या मानन्धर	(४) सदिक्षा महर्जन
(५) लजना शाक्य	(६) आर्या वज्राचार्य
(७) अराइना कंसाकार	(८) निवेदिता तुलाधर

(९) सिरोना श्रेष्ठ (१०) लसता श्रेष्ठ

(११) सुनिभा श्रेष्ठाचार्य (१२) श्रृष्टी शाक्य

कार्यक्रममा जलपान दाता भई सहयोग गर्नुहुने महानुभावहरू–

(१) बुद्ध कुमारी मानन्धर	(२) दिव्यतारा शाक्य र मर्जिना शाक्य
(३) रमा कंसाकार र छोरा विवेक कंसाकार	(४) सुमन वज्राचार्य

भोजन दान गरी सहयोग गर्नुहुने दाताहरू–

(१) मोहन देवी महर्जन	(२) मुदिता तुलाधर
(३) रंगिना शाक्य	(४) सुभद्रा स्थापित
(५) अभिनव वज्राचार्य	(६) अनुप मानन्धर
(७) कल्पना शाक्य	(८) लीना शाक्य
(९) समी मानन्धर	(१०) अम्बेश्वरी महर्जन

जूस दान गरी सहयोगी बन्ने दाताहरू–

(१) प्रतिमा मानन्धर	(२) सुनिया श्रेष्ठाचार्य
(३) सिरोना	

मिश्री काँडा दानदिने दाताहरू–

(१) रामकुमारी मानन्धर	(२) रेशमा वज्राचार्य
(३) सुनिता तुलाधर	

विविध दान दिने दाताहरू–

(१) ऐश्वर्य कंसाकार	(२) तारादेवी शाक्य
(३) सुमि मानन्धर	(४) नानी मयजु
(५) मीना तुलाधर	(६) दिव्यतारा शाक्य

खाद्य वस्तु दान दिने दाताहरू

(१) सुभद्रा चित्रकार	(२) रमा कंसाकार
(३) बुद्ध कुमारी मानन्धर	(४) अभिषेक वज्राचार्य
(५) पूर्णहेरा तुलाधर	(६) कल्पना र लीना
(७) उर्मीला तुलाधर	(८) सरोज मानन्धर

अल्पकालिन श्रामणेर तथा ऋषिणी प्रव्रज्या

२०७२/७३

चैत्र २७ – वैशाख ३ (कार्यक्रमको आय ब्यय-विवरण)

आय – रू. १०,४५४५।-

व्यय – रू. ९३९०८।-

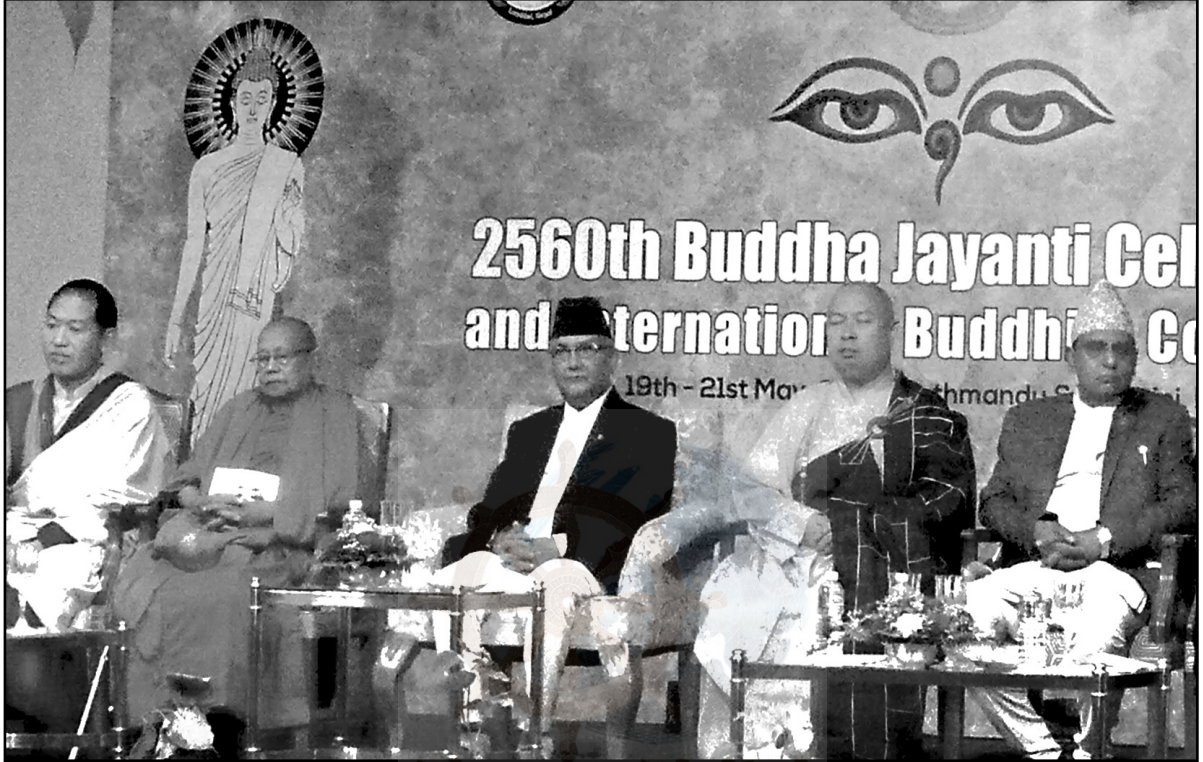
बाँकी जम्मा – रू. १०६३७।-

- बाँकी भएको रकम १०,६३७ अल्पकालिन प्रव्रज्या कोषमा देखिला हुनेछ ।

- यस कार्यक्रमका संयोजिकाहरू भिक्षुणी इन्दावती गुरूमां र अमीर कुमारी शाक्य हुनुहुन्छ ।

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा विभिन्न कार्यक्रमहरू सम्पन्न

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा नेपाल अधिराज्य भर विभिन्न कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । धर्मकीर्तिलाई प्राप्त भएका समाचारहरू यसरी रहेका छन् ।

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा होटल सोल्टीमा सञ्चालित अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा भाग लिनुहुँदै सम्माननीय प्रधानमन्त्री लगायत अन्य विशिष्ट अतिथिहरू

(१) होटल सोल्टी र लुम्बिनी २०७३ जेठ ६ र ७ गते-

“नेपाल भगवान् बुद्धको जन्म स्थान र बौद्ध दर्शनको उद्गम भूमी” विषयक दुईदिने अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्न भएको छ । प्रथम दिन जेठ ६ गते काठमाडौंको होटल सोल्टीमा लगभग १३ सय भन्दा बढी सहभागीहरूलाई सम्बोधन गर्नुहुँदै प्रमुख अतिथी सम्माननीय प्रधानमन्त्री के.पी. शर्मा ओलीले शिशु सिद्धार्थ गौतमको जन्मसंगै बुद्धजन्मको पनि सुरुवात भएको विषयमा चर्चा गर्नुहुँदै बुद्धजन्म अनुसन्धान र अध्ययन गर्ने व्यक्तिहरूका लागि अन्तर्राष्ट्रिय केन्द्र बनेको कुरा उल्लेख गर्नुभयो ।

यसरी नै कार्यक्रमका सभाध्यक्ष संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री आनन्द पोखरेलले धन्यवाद मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै नेपाललाई इन्टरनेसनल बुद्धिष्ठ

सेन्टर घोषणा गरिनु पर्ने विषयमा जोड दिनुभयो । प्राप्त समाचार अनुसार २८ मुलुकका ३ सय ८५ जना प्रतिनिधि र भिक्षु भिक्षुणीहरूको सहभागिता रहेको उक्त सम्मेलनको लागि नेपाल सहित, चीन, भारत अष्ट्रेलिया, वंगलादेश, भुटान, कम्बोडिया, जर्मनी, जापान, स्विट्जरल्याण्ड, श्रीलंका, लुथानिया, मलेसिया, मंगोलिया, रोमानिया, कतार, दक्षिण कोरिया, थाइलैण्ड, टर्की, अमेरिका, भियतनाम, बेलायत, आदि देशहरूबाट बौद्ध गुरुहरू लगायत उच्च पदस्थ प्रतिनिधिहरू नेपाल आउनु भएका थिए ।

प्रो.डा. नरेशमान वज्राचार्यले स्वागत भाषण गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा थेरवाद भिक्षु महासंघका संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर, महायानी रिम्पोछे, SELZKONG DORJE CHANG, वज्रयानी गुरु

रत्न राज चक्रेश्वर, Buddhist Association of China का उपाध्यक्ष Y IN SHUN, जापान रूकोयू विश्वविद्यालयका उपाध्यक्ष Yusho wakahara, भारतका Ven Rahul Mahathero, कोरीयाका Rev Dr Kwon Young Jack (Chief General Assembly of Priest) आदिले भगवान् बुद्ध र उहाँको जन्मस्थल लुम्बिनी लगायत उहाँको अमूल्य शिक्षा विषयमा आ-आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएका थिए ।

सम्माननिय प्रधानमन्त्रीले पानसमा दीप प्रज्वलन गरी उद्घाटन गर्नुभएको उक्त कार्यक्रमलाई आनी छोइङ्ग डोल्माले बुद्ध शिक्षा सम्बन्धि ३ वटा धर्म गीत प्रस्तुत गर्नु भई कार्यक्रमका रौनक बढाउनु भएको थियो ।

उद्घाटन सकेपछि श्रीलंका, बेलायत, अमेरिका, भारत र जापानका प्राध्यापक एवं अनुसन्धान कर्ताहरूद्वारा लुम्बिनी तथा गौतम बुद्ध सम्बन्धित कार्य पत्र प्रस्तुत गर्नुभएका थिए ।

सम्मेलनको दोश्रो दिन जेठ ७ गते शुक्रवार लुम्बिनीमा बाँकी कार्यपत्र प्रस्तुत भई सम्मेलन पछि शनिवार २५६० औं बुद्ध जयन्ती समारोहमा घोषणापत्र जारी गरियो ।

(२) बुद्ध नगर फुलबारी, काठमाडौं-

अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध समाजले २५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा निशुल्क दन्त शिविर सञ्चालन गरेको छ ।

यसरी नै यस समाजले २३ औं अन्तर माध्यमिक विद्यालय स्तरीय बौद्ध रनिङ्ग शीलड हाजीर जवाफ प्रतियोगिता संचालन गरी विजयी प्रतियोगी विद्यालय मसिना मा.वि. (प्रथम) बुद्ध आदर्श मा.वि.(दोश्रो) र भानु मा.वि (तेश्रो) भएको थियो । विकास कोषका सदस्य सचिवले प्रमुख अतिथी अजीतमान सिंह तामाङ्ग (लुम्बिनी) रनिङ्ग शीलड, प्रमाण पत्र र पुरस्कार प्रदान गर्नुभएको थियो । यसरी नै समाजका अध्यक्ष भिक्षु मैत्रीले प्रतियोगितामा भागलिएका विद्यार्थीहरूलाई कापी एक एक दर्जन प्रदान गरी पुण्य सञ्चय गर्नु भएको थियो ।

यसरी समाजले रक्तदान अस्थिधातु प्रदर्शन, दीपावली आदि कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो ।

(३) बुद्ध विहार, पनौती-

पनौती नगर आसपासका विभिन्न स्थानहरूमा सप्ताहव्यापी बुद्ध पूजा, तथा धर्मदेशना गरी जेठ ८ गते बुद्ध पूर्णिमाकादिन बुद्ध मूर्ति खटमा राखी नगर परिक्रमा

गरिएको थियो । उक्त दिन भिक्षु रेवतकीर्तिले शील प्रार्थना गराउनु भई धर्मदेशना गर्नुभएको थियो । धर्मदेशनाको क्रममा उहाँले भगवान् बुद्धले मानिसहरूको मनमा रहेको तृष्णायुक्त रोगलाई निर्मूल पारी मानसिक शान्ति प्राप्त हुने शिक्षा दिनु भएको विषयमा उल्लेख गर्नुभयो ।

(४) बनेपा-

विहान बुद्ध प्रतिमा सहितको शोभायात्राले नगर परिक्रमा गरी बोधिचर्या विहारमा भेला भई बुद्धपूजा, धर्मदेशना, दानप्रदान तथा पुण्यानुमोदन पश्चात् उपस्थित सबैलाई क्षीर भोजन प्रदान गरिएको थियो ।

(५) भक्तपूर-

मैत्रेय युवा संघको आयोजनामा थथुवही भक्तपूरमा दीपावली गरियो । सामूहिक पञ्चशील प्रार्थना गरी शुरू गरिएको उक्त कार्यक्रममा लेखक रत्नसुन्दर शाक्यले वैशाख पूर्णिमाको महत्त्व विषयमा चर्चा गर्नु भएको थियो ।

संघका सचिव सन्चित बुद्धाचार्यले स्वागत गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा मैत्रेय परियत्तिका केन्द्राध्यक्ष तीर्थराज वज्राचार्यले र सनसाइन स्कूलका प्रिन्सिपल पुण्यप्रसाद ढकाल र जेनिथ स्कूलका प्रिन्सिपल सुन्दर सुवाल आदिले परियत्ति क्षिक्षाको महत्त्व विषयमा चर्चा गर्नु भएको थियो ।

(६) नगदेश बुद्ध विहार, ठिमी-

नगदेश बौद्ध समूह र बौद्ध ल्यायम्ह पुचः नगदेशको संयुक्त आयोजनामा वैशाख पूर्णिमाको दिन २५६० औं महापरिनिर्वाण दिवस तथा नयाँ बुद्ध सम्बत् को उपलक्ष्यमा बुद्ध गुणानुस्मरण गरी बुद्ध पूजा गरिएको समाचार छ ।

गुरूमां खेमावतीको प्रमुख अतिथित्वमा सञ्चालित उक्त कार्यक्रममा बौद्ध ल्यायम् पुचःका अध्यक्ष शिवभक्त मेजुलले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

सानोठिमी क्याम्पसका सहायक प्राध्यापक रामकृष्ण दुवाल, समूहका कार्यकारी सदस्य दिल कृष्ण प्रजापति, समूहका सचिव कृष्ण कुमार प्रजापति आदिले वैशाख पूर्णिमा महत्त्व विषयमा मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको उक्त कार्यक्रममा गुरूमां खेमावतीले धर्मदेशना गर्नु भएको थियो ।

समूहका कोषाध्यक्ष रत्न भक्त हाँयजुले धन्यवाद व्यक्त गर्नु भएपछि सभाध्यक्ष दीपकराज साँपालले आफ्नो मन्तव्य सहित सभा विसर्जन गरी पुण्यानुमोदन गरिएको थियो ।

भोजन पश्चात् धम्महल्लमा भगवान् बुद्धको पवित्र अस्थिधातु दर्शन गराइएको थियो ।

(७) लुम्बिनी-

२५६० औं बुद्ध पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा लुम्बिनीमा सञ्चालित कार्यक्रम राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले उद्घाटन गर्नु भएको थियो। विश्व शान्ति नायक गौतम बुद्धको शिक्षा २५६० वर्ष अगाडि मात्र होइन आज सम्म पनि उत्तिकै सान्दर्भिक र महत्त्वपूर्ण रहेको विषयमा विश्लेषण गर्नुहुँदै उहाँले मायादेवी मन्दिर, तिलौराकोट, रामग्राम, देवदह लगायत यी सबै ऐतिहासिक महत्त्वले भरिपूर्ण भएका स्थान भएकोले दीर्घकालिन रूपले नै यी स्थानहरूको संरक्षण गर्नुपर्ने विषयमा जोड दिनुभयो।

कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले शान्ति, सदभाव र बुद्ध शिक्षाको स्रोतको रूपमा रहेको लुम्बिनीलाई संसारभरका बौद्ध धर्मावलम्बीहरूका लागि पवित्रस्थलको रूपमा विकास गरिने विषयमा जोड दिनु भयो।

उक्त कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसका सभापति पूर्व प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले बुद्ध जन्म भूमी लुम्बिनी लगायत बुद्धत्व प्राप्ती विषयमा पनि चर्चा गर्नुहुँदै आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुभयो।

(८) बुद्ध अस्थिधातु प्रदर्शन-

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा स्वयम्भूस्थित आनन्दकुटी विहारमा भगवान् बुद्धको पवित्र अस्थिधातु प्रदर्शन गरियो। हरेक वर्ष वैशाख पूर्णिमाको दिन प्रदर्शन गर्दै आइरहेको यस अस्थिधातुलाई दर्शन गर्नको लागि श्रद्धालु भक्तजनहरूको घुइँचो लागेको थियो।

यसरी नै बौद्धको स्तुपामा पनि बुद्धको पवित्र अस्थिधातु प्रदर्शन गरिएको थियो। स्मरणीय छ। यी दुवै स्थानमा प्रदर्शन गरिएको अस्थिधातु श्रीलंकाबाट ल्याइएको हो।

(९) संयुक्त राष्ट्रसंघ-

संयुक्त राष्ट्रसंघको प्रधान कार्यालयमा पनि २५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको समाचार छ।

राष्ट्रसंघका महासचिव बान कि मूनको पनि उपस्थिति रहेको उक्त कार्यक्रममा महासभाका कार्यवाहक अध्यक्ष, वंगलादेश, भुटान, थाइलैण्ड, कम्बोडिया, जापान, इन्डोनेशिया, भारत, मलेशिया, लाओस्, म्यानमार, नेपाल, पाकिस्तान, फिलिपिन्स, रूसी महासंघ, श्रीलंका, भियतनाम, आदि मुलुकका प्रतिनिधिहरूले आ-आफ्ना मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएका थिए।

२५६० औं बुद्ध पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा राष्ट्र संघका

लागि नेपालका स्थायी प्रतिनिधि एवं राजदूत दुर्गाप्रसाद भट्टराईले अहिंसा र मध्यममार्ग जस्तो बुद्ध शिक्षाले २० औं शताब्दी अगाडि देखि मानव समाजलाई मार्गदर्शन गर्दै आइरहेको यस क्रममा मानव दुःख र यसलाई अन्त्य गर्नको लागि बुद्ध शिक्षा अति उपयोगी र सान्दर्भिक रहेको विषयमा उहाँले उल्लेख गर्नुभएको विषयलाई न्यूयोर्क स्थित स्थायी नियोगले जानकारी दिएको थाहा हुन आएको छ।

यसदिन बुद्ध पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा श्रीलंका स्थायी नियोगले भिक्षु भिक्षुणीहरूलाई भोजनको आयोजना पनि गरिएको थियो।

(११) हेटौँडा-

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा हेटौँडा उपमहानगरपालिका वडा नं. ४, ९ र १० का विभिन्न विहारहरूमा बुद्धपूजा गरियो। विभिन्न पदयात्रा ग्यालीले हेटौँडा उपमहानगरपालिका परिक्रमा गरिएको थियो।

(१२) आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू-

२५६० औं बुद्ध पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा आनन्दकुटी विहार स्वयम्भूमा वृहत बौद्ध सावर्जनिक सभा सम्पन्न गरिएको छ।

प्रमुख अतिथी प्रधान मन्त्री के.पी. शर्मा ओलीले नेपालले अन्तरराष्ट्रिय बौद्ध सम्मेलन गरेको कारणले बुद्ध जन्मस्थल बारे उत्पन्न भइरहेको भ्रम निवारण भएको दावी गर्नु हुँदै भनुभयो “लुम्बिनी गौतम बुद्धको जन्मस्थल हुनुको साथै यस स्थल बुद्ध धर्मको मूल श्रोतको रूपमा अन्तरराष्ट्रियस्तरमा प्रचार गर्न सफल भएको छ।”

उहाँले भनुभयो- २५०० वर्ष अगाडि बुद्धले दिनुभएको शिक्षा शान्ति, मैत्री, करुणा र अहिंसा आजको २१ औं शताब्दी सम्म पनि अति आवश्यक भएकोले यस शिक्षालाई हामीले पालन गर्नु सकेमा परस्पर मैत्रीमा आधारित राष्ट्र निर्माण गर्न सकिने छ।

समारोह समितिका अध्यक्ष भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविर, भिक्षु गुणघोष महास्थविर, ज्ञानशीला गुरुमां, र सत्यशीला गुरुमांलाई सम्मान गरिएको थियो।

बुद्ध जयन्ती समारोह समिति २५६० का सचिव गौतम शाक्यले स्वागत गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा उपाध्यक्ष संघरत्न शाक्यले धन्यवाद ज्ञापन गर्नु भएको थियो।

उक्त कार्यक्रममा चस्वाँद टोलका संघरत्न मानन्धर, चन्द्रबहादुर मानन्धर, र तीर्थ बहादुर मानन्धर

लाई सम्मान गरिएको थियो । कार्यक्रममा क्षीर भोजन दाता थानकोटका उपासक शंकर मानन्धर र सीता देवी मानन्धरलाई प्रशंसा पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

(१३) विर्तामोड-

धर्मोदय सभा भूपा शाखाको आह्वानमा बौद्ध सभा सम्पन्न गरिएको थियो । नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ विर्तामोड नगर समितिबाट शुरू गरिएको च्यालीले विर्तामोड बजार परिक्रमा गरी मुक्तिचोकमा बौद्ध सभा गरिएको थियो ।

(१३) भिक्षाटन

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा भक्तपूर एभरेष्ट इङ्गलिस स्कुलको आयोजनामा मुनि विहारका श्रद्धेय भिक्षु विपस्सी धम्मरामो महास्थविरको नेतृत्वमा २१ जना श्रामणेरहरूलाई स्कुलको प्राङ्गणमा भिक्षा दान गरिएको थियो । भिक्षाटन कार्यक्रममा मैत्रेय युवा संघले स्वयं सेवक भई सहयोग गरेका थिए ।

(१४) हाजिर जवाफ एवं वक्तृत्वकला प्रतियोगिता सम्पन्न

२५६० औं वैशाख पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा मैत्रेय युवा संघले परियत्ति विद्यार्थीहरूको बौद्धिक स्तर विकास गर्ने उद्देश्यले चौथौं हाजिर जवाफ र वक्तृत्वकला प्रतियोगिता थथुवही भक्तपूरमा सम्पन्न गरिएको छ ।

पञ्चशील प्रार्थना पश्चात् कार्यक्रम संयोजिका र शना वज्राचार्यले स्वागत मन्तव्य दिनुभएको उक्त कार्यक्रम संघका अध्यक्ष सत्यलक्ष्मी रञ्जितको सभापतित्वमा संचालन गरिएको थियो । हाजिर जवाफ प्रतियोगितामा प्रथम हुनु भएका प्रज्ञा अस्मिता दोङ्ग, रेणुका गोठे, रश्मि, गोठे, द्वितीय हुनु भएका सोनिया खत्री, प्रेरणा गोठे, रोजिता गोठे, तृतीय हुनुभएका प्रज्वल धुस्वा: सक्षम वज्राचार्य,सिम्रण फोजु र सान्त्वना सुप्रिया मानन्धर, रीति नकमी, श्रेया पलिखेल तथा अन्य सहभागीहरूलाई श्रद्धेय भिक्षु विपस्सी र भिक्षुणी पञ्जावतीले पुरस्कार तथा प्रमाण पत्र वितरण गर्नु भएका थिए ।

यसरी नै सोहीदिन संचालित वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा प्रथम हुनुभएकी सुलोचना कोजु, द्वितीय प्रमीला धुस्वा:, तृतीय श्रृजना फाँजु र सहभागी मेघना श्रेष्ठ, जेनीशा श्रेष्ठ र अमन सुजखुलाई श्रद्धेय भिक्षुणी पञ्जावतीले पुरस्कार तथा प्रमाण पत्र वितरण गर्नुभएकी थिइन् । परियत्ति अक्षयकोषको व्याजवाट समाजसेवी संघरत्न शाक्यद्वारा नगद पुरस्कार पनि वितरण गर्नु भएको थियो ।

भिक्षुणी डा. अनोजा अभिनन्दित

२०७३ जेठ २९, शनिवार
सुलक्षणकीर्ति विहार, चोभार ।

सुलक्षणकीर्ति विहारकी प्रमुख श्रद्धेय भिक्षुणी डा. अनोजा गुरूमांलाई म्यान्मार सरकारद्वारा “महासद्धम्म ज्योतिक धज २०१६ (राष्ट्रिय सम्मान २०१६) बाट सम्मानित गरेको छ ।

सोहि उपलक्ष्यमा सुलक्षणकीर्ति विहार र वि.एल.आई.ए. नेपाल शाखाबाट उहाँलाई बधाई तथा अभिनन्दन गर्ने कार्यक्रम आयोजना गरियो । उक्त कार्यक्रममा नेपालका महामहिम राष्ट्रपति श्रीमती विद्यादेवी भण्डारीले उहाँलाई अभिनन्दन पत्र चढाई अभिनन्दन गरिएको छ ।

यसको साथै उहाँलाई अन्य विभिन्न संस्थाहरूले पनि अभिनन्दन पत्र चढाई बधाई तथा अभिनन्दन गरिएको छ ।

धर्मकीर्ति विशेष सदस्यहरू

क्र.सं. ८४६

लालबहादुर श्रेष्ठ
भद्रपुर
रू. २०००।-

क्र.सं. ८४७

बुद्धदेवी मानन्धर
कालिमाटी
रू. २०००।-

क्र.सं. ८४८

विजय किरण कंसाकार
असन
रू. २०१०।-

क्र.सं. ८४९

ज्ञानेन्द्र रत्न तुलाधर
असन
रू. २१०५।-

क्र.सं. ८५०

लक्ष्मी नारायण कृष्ण श्रेष्ठ
असन
रू. २०१०।-

गौतमी विहार लुम्बिनीमा सौर्यवत्ति जडानको लागि प्राप्त चन्दा र खर्चको विवरण प्राप्त चन्दा विवरण -

<u>चन्दा दिने दाताहरूको नामावलि</u>	<u>चन्दा रकम</u>		
०१) कीर्ति मैया सिं, खुसिबुं	रु. १००५१-	३२) सरणा शोभा शाक्य, डल्लु	रु. २००१-
०२) पूर्णदेवी महर्जन, विजेश्वरी	रु. ५००१-	३३) सूर्यलक्ष्मी शाक्य, कालिमाटी	रु. ५५१-
०३) करुणावती गुरूमा, कमलपोखरी	रु. ५००१-	३४) चिनीमाया वज्राचार्य, सामाखुशी	रु. १०००१-
०४) ज्ञानशोभा महर्जन, कालधारा	रु. ५००१-	३५) चन्द्रमाया मानन्धर, वटु	रु. ५०५१-
०५) शुकदेव मुनिकार, बनस्थली	रु. १०५१-	३६) स्व.मोतिमाया महर्जन, नयाँबजार	रु. १००५१-
०६) हरीमान रञ्जित, छाउनी	रु. १०००१-	३७) सुवर्ण शोभा शाक्य, सोह्रखुट्टे	रु. २००१-
०७) रीता महर्जन, सामाखुसी	रु. ५००१-	३८) चन्द्रमाया श्रेष्ठ, न्हाय्कंटोल	रु. ५०१-
०८) चन्द्रमान डंगोल, जावलाखेल	रु. १००५१-	३९) दुर्गा शाक्य	रु. ५००१-
०९) हरीमाया श्रेष्ठ, न्हाय्कंटोल	रु. ५०५१-	४०) महालक्ष्मी श्रेष्ठ	रु. १५०१-
१०) गंगालक्ष्मी डंगोल, मरूहिती	रु. ५०५१-	४१) सानुमैया, प्रधान, न:घ:	रु. ११०५१-
११) सीता महर्जन, ताहाचल	रु. ५००१-	४२) प्रेम, जगतमाया महर्जन	रु. ५०५१-
१२) नारायण देवी, भोमी	रु. १०००१-	४३) कमल केशरी तुलाधर, न्हाय्कंटोल	रु. ५५१-
१३) सोनु श्रेष्ठ	रु. २००१-	४४) मायादेवी चित्रकार	रु. १०५१-
१४) कमल स्थापित, ताहाचल	रु. ५०५१-	४५) नानी शोभा शाक्य	रु. १००१-
१५) लक्ष्मी मानन्धर, बनेपा	रु. ५००१-	४६) प्रज्ञा शाक्य	रु. १५०१-
१६) लक्ष्मी डंगोल	रु. ५००१-	४७) तारा	रु. १००१-
१७) लक्ष्मी महर्जन, महाराजगंज	रु. १०००१-	४८) पुष्प महर्जन, लाजिम्पात	रु. ५००१-
१८) छोरी रंजित, लाजिम्पात	रु. २०५१-	४९) सूर्यदेवी शाक्य	रु. १०५१-
१९) कमला श्रेष्ठ, त्यौड	रु. ५००१-	५०) चैतमाया मुनिकार	रु. २००१-
२०) ताराशोभा तुलाधर, लाजिम्पात	रु. १००५१-	५१) स्व. बद्धीमान सिं भोटेबहाल	रु. १०००१-
२१) मैया रंजित, फलफुलचौक	रु. ५०५१-	५२) नानी महर्जन	रु. २००१-
२२) स्व. आनन्दमान सिंह तुलाधर, भोटाहिटी	रु. १००५१-	५३) नानी महर्जन	रु. ५०१-
२३) गंगा श्रेष्ठ, नरदेवी	रु. ९००१-	५४) सानुमाया महर्जन	रु. २००१-
२४) नानीछोरी, डल्लु	रु. २००१-	५५) विष्णुदेवी मानन्धर क्षेत्रपाटी	रु. १०१०१-
२५) अमोघ लक्ष्मी स्थापित, श्रीघ:	रु. ३००१-	५६) सूर्यदेवी शाक्य	रु. ५००१-
२६) राम मुनिकार, बनस्थली	रु. ५००१-	५७) तारादेवी मानन्धर	रु. ५००१-
२७) रत्न कमल स्थापित, नयाँबजार	रु. १०००१-	५८) श्रृजना वज्राचार्य	रु. १००१-
२८) रूपशोभा शाक्य, सामाखुसी	रु. ५००१-	५९) रत्न महर्जन	रु. २००१-
२९) अष्टलक्ष्मी शाक्य, न:घ:	रु. ५००१-	६०) सानुमाया मालाकार	रु. २०५१-
३०) अनीता शाक्य, च:मति	रु. ५००१-	६१) नानीहेरा, रत्नहेरा वज्राचार्य	रु. ५०५१-
३१) गंगादेवी श्रेष्ठ, क्षेत्रपाटी	रु. ५०५१-	६२) सुभद्रा मानन्धर	रु. १०५१-
		६३) रूपशोभा तुलाधर, मखन	रु. ११०१-
		६४) अष्टशोभा कंसाकार	रु. २००१-
		६५) अष्टदेवी शाक्य, मखन	रु. २००५१-

६६) पूर्णहेरा पुचः, धर्मकीर्ति	रु. ५०००।-	१०४) सानुमाया, लाजिम्पात	रु. ५००।-
६७) रत्नकाजी शाक्य	रु. १००।-	१०५) चन्दिका श्रेष्ठ, ठँहिटी	रु. ५०५।-
६८) मिम देवी शाक्य	रु. १००।-	१०६) पांगा गौतम बुद्ध विहार, कीर्तिपुर	रु. ४३७०।-
६९) चन्दिका श्रेष्ठ	रु. १५०।-	१०७) लक्ष्मी महर्जन, ज्याठा	रु. ११०।-
७०) सुचिता गुरूमां, धम्मावास विहार	रु. १०००।-	१०८) धनमाया, शर्मिला, सौरभ	रु. ३००।-
७१) दिलशोभा तुलाधर, श्रीघः	रु. ५००।-	१०९) कृष्णदेवी प्रजापति, ज्याठा	रु. २००।-
७२) केशरी शाक्य	रु. १०५।-	११०) हेरादेवी शाक्य, परिवार	रु. १०००।-
७३) शान्ति शाक्य (मानन्धर), नरदेवी	रु. ५००।-	१११) शीला शाक्य, कुलेश्वर	रु. ५००।-
७४) अष्टमाया महर्जन, गोफल	रु. १०००।-	११२) चमेली गुरूमां	रु. ५००।-
७५) चुनुशोभा वज्राचार्य, ढल्को	रु. ५००।-	११३) नीलसरस्वती ज्ञानमाला भजन	रु. ११,१११।-
७६) रविन श्रेष्ठ, असन	रु. ५००।-	११४) बुद्ध रत्न महर्जन, इनाखा	रु. ६,६,८४।-
७७) सरीता महर्जन, सामाखुशी	रु. ५००।-	११५) रत्नदेवी, महर्जन, ज्याठा	रु. २०००।-
७८) प्रतिमा मानन्धर, क्षेत्रपाटी	रु. ५००।-	११६) रत्नवीर महर्जन, इनाखा	रु. ५,००५।-
७९) लक्ष्मी श्रेष्ठ, नःघः	रु. ५१०।-	११७) तीर्थरत्न महर्जन, इनाखा	रु. १२००।-
८०) चम्पा पुचः, धर्मकीर्ति विहार	रु. १२,०००।-	११८) अमीर रत्न डंगोल, इनाखा	रु. २०००।-
८१) सीता महर्जन, लाजिम्पात	रु. १०००।-		
८२) स्व. मोती महर्जन, लाजिम्पात	रु. १०००।-		
८३) सुमना महर्जन, कालधारा	रु. ३०००।-		
८४) अष्टमाया पुचः, तँलाछी	रु. १५००।-		
८५) आशाकाजी रत्नमाया, खुसिबुँ	रु. १०००।-		
८६) शुभलक्ष्मी वज्राचार्य, इतुम्बहाल	रु. ५००।-		
८७) जगत लक्ष्मी ताम्राकार, ठँहिटी	रु. ५०००।-		
८८) हेरामाया महर्जन, भुरूङ्खेल	रु. १०००।-		
८९) राम महर्जन, कालिमाटी	रु. १०००।-		
९०) शान्ता महर्जन कालिमाटी	रु. १०००।-		
९१) कृष्णदेवी मानन्धर, टेकु	रु. १०००।-		
९२) लक्ष्मी महर्जन, वनस्थली	रु. १५०।-		
९३) नन्दा शाक्य, म्प्यपी	रु. ५००।-		
९४) कुसुम गुरूमां, बसुन्धरा विहार	रु. ५००।-		
९५) हेरादेवी महर्जन, लाजिम्पात	रु. १०५।-		
९६) वीर्यवती गुरूमां, धर्मकीर्ति विहार	रु. ५००।-		
९७) संघदेवी मानन्धर, ढोकाबहाल	रु. १०००।-		
९८) सुदर्शना मानन्धर, न्यूरोड	रु. ५००।-		
९९) रामेश्वरी चित्रकार, टँलाक्षी	रु. ५०५।-		
१००) नीलशोभा ताम्राकार, भोटाहिटी	रु. ५०५।-		
१०१) अष्टमैया महर्जन, कालिमाटी	रु. ५०५।-		
१०२) बसुन्धरा देवी महर्जन, मैतीदेवी	रु. ५००।-		
१०३) हरीवदन वज्राचार्य, क्वाःबहाः	रु. ५००।-		

स्वर्च विवरण -

०१) सोलार प्यानल र चार्ज कन्ट्रोल	रु. १७,५००।-
०२) ब्याट्री र इन्भरटर	रु. ३३,०००।-
०३) V-V केबुल (तार), १० मिटर	रु. १८००।-
०४) प्यानल स्टायण्ड	रु. १८००।-
०५) केबुल तार, स्वीच, होल्डर	रु. १५,५००।-
०६) लीड चीम (७W, ५W, ३W) ५२ वटा	रु. १०,१००।-
०७) सोलार मिस्त्रि खर्च	रु. ९,५००।-
०८) विहारको लागि बत्तिको सम्बन्धित सामान	रु. ४५००।-
०९) फलामको भन्याङ्गको लागि बैना दिएको	रु. ६०००।-
१०) पत्रिकामा आम्दानी खर्च विवरण प्रकाशन गर्नको लागि	रु. ४०००।-
जम्मा खर्च	रु. १०,३७,००।-
कूल आम्दानी	रु. १,२२,८०५।-
कूल खर्च	रु. १,०३,७००।-
जम्मा बाँकी रकम	रु. २१,१०५।-

संयोजक- देवनारायण महर्जन
फोन- ९८०८४३३२२